

In nos tenuit nota regio, commemorātes domestica, & propinqua, in quib⁹ copiosiores sunt annales, quę exter- nis reb⁹ parū tribuūt: Verū Wandalię res cōmemorare professum, nō decet Bohęmos, Polonos, Russos, Dal- matas, & iam Bulgaros, tacitū preterire: de qb⁹ singulis magni codices scriberent, si quis uetustatis ad iumēta te- neret: Sed qm̄ de his parū cōpertū tenemus, debet qsq; p̄trię suę, Russus, Polon⁹, Dalmata, Bulgar⁹, ut collectis antiq̄tatib⁹ res

Bulgari Wā
dalorū portio

Bulgari in
Thraciam &
Mesiam.

Bulgari ueri
fiūt catholici

Degenerāt ī
Gręcorū rit⁹

Blōdi uerba
de Bulgaris

Author car-
pit Blondū.

proferat in mediū, edatq; legēda sua, qui cupide requirit aliena. De Bulga- ris autē haften⁹ nihil a nobis cōmemorātū est, q̄ huius gētis portionē esse nemo cōmemorat: esse autē ostēdit euidentissimū nationis signū, eadē quę ceteris est lingua, certis proprietatib⁹, ut sit, per tract⁹ regionū uariata: Ea uero pars gētis undecūq; demigrās, uenit in Thraciā, Mesiacq; aliq̄t annis postea q̄ cōgentiles eius Dalmatiā, Croatiā, Istriāq; occupassent: factiq; sunt Christianismo limitanei milites, aduersus infestissimā nomini Chri- stiano Turcorū gētē: eo tēpore, q̄ II. Ludouic⁹ Lotharij fili⁹, Ro. teneret Impiū, circa annū Christi. DCCCLX. diuq; insequuti sunt rit⁹ Ro. ec- clesię, cum a Sūmis p̄tificib⁹ sciscitarent, de q̄ in ritib⁹ nostris dubitauere, illisq; p̄tifices rescripsere: In qb⁹ Nicola⁹ papa. I. singularē pręstitit dili- gētiā: nā ex ei⁹ rescriptis multa sunt inserta corpori Decretorū, per Gratia- nū: q̄d mōstrat inscriptio, quę in hūc modū est: Nicolaus papa ad cōsulta- Bulgarorū: tātūq; p̄fecit in gēte, ut pulso Photino heretico, qui se illi gēti insinuarat, ueri fierēt catholici: ita ut rex gētis tradito regno maiori ex fi- lijs, monachalē habitū accepit: uerū cū accepisset illū, recidere ad paga- nismū: resumpsit regnū, & eiectō, exoculatoq; maiori filio, minorē ad sce- ptra reposuit: ipsecq; redijt in monasteriū. Quo etiā tempore Zweropilus Dalmatarū in ea natione rex, Christo credidit cū gēte sua: Verū cū Impa- torib⁹ oriētis de multis cōmunicarēt, propter locorū cōfinia, cceperūt in ri- tus Gręcorū degenerare: in qb⁹ p̄manēt usq; in hodiernū: multis sæpe bel- lis suppetias tulere Imperatorib⁹ oriētis, aduersus Saracenos, aduersus etiā Turcos: Iustinianū. II. Impio eiectū, armis illi suis restituerūt. II.

Ed ut certis agam⁹ authorib⁹ de Bulgaris Wādalorū cōgētilib⁹, Blōdi ponēda sunt uerba: Tenebat oriētis Impiū Cōstātin⁹ Con- stātij fili⁹, & in Ro. p̄tificatu erat Adeodat⁹, circa annū Christi DC. cū Bulgari noua gēs Thraciā inuaderēt: cū Impator iamdiu Sarace- nis cōflictat⁹ pacē cū illis faceret, tributa pollicētib⁹: Accidit, inqt Blōd⁹, pax illa oportuna: q̄ Bulgari post parū, Thraciā inuaserunt: Fuerūt uero nō ex illis, q̄s aliq̄ties supra, Danubij accolae fuisse ostēdim⁹, sed noua ei⁹ gētis examina, quę Scythiæ finibus tunc primum egressa (rectius diceres Blonde Sarmaticæ, sunt enim Europei) constituerunt in Romanorum prouincijs sedes capere. Cōgressus illis Imperator, inter Pannoniā & Me- liam superiorem, insignem accepit cladem: cūq; potius fugeret, q̄ pedem

referret, paci ab illis oblatē cupiētissimus, acquieuit. Satis nanq; Bulgaris
 supra, est uisum, feracissimi agri prouincias, Danubio continentes, Ro-
 mani principis autoritate, per icta secū foedera habitare: Cessitq; ei gēti,
 non modo prius barbarez, & efferate, uerū omni Europę fausta foelixq;
 modestia, qua Bulgari tunc sunt usi, q; habitā eo ex fcedere, de Romanis
 prouinciā, haētenus annos septingētos, & supra, possident: ubi tanq; limi-
 tanei milites, excubitoresq; Christianorū, aduersus ceterā barbariē pman-
 serūt. Deinde ad tempora Iustiniāni. II., qui patri suo Cōstātino successit
 in Imperio, hęc de Bulgaris infert: Generalē, inquit, omniū prouinciarum
 pacē, primū omniū rupit Imperator Iustinianus: qui foedera uiolans cum
 Saracenis icta, eos apud Mesopotamiā, & in Perside, maximis affecit in-
 cōmodis. Illi uero reparatis uiribus irruentes, Imperatorem cum exercitu
 omni Mesopotamia expulerūt: & multo plura tūc Iustinian⁹, cede in ex-
 exercitu dāna accepit, a barbaris, q̄ intulerat. Redintegrata tñ est pax, secū-
 dū quā nouo foedere firmatā, fregit Imperator incōstans, aliā pacē, a geni-
 tore Cōstantino cum Bulgaris cōstitutā: Duxit nāq; in illos improuisus,
 quib⁹, ut erāt, imparati, nullo in loco resistētib⁹, cedib⁹ Imperator, & incē-
 dñs, per uniuersam Bulgariā debacchat⁹ est. Illi uero cōspicati Iustinianū
 furentē, nulla ratione bellicę disciplinę duci & exercitū sine ordine palātē
 dimittere, retro ad superiora Mœsię, Thracumq; cōfinia cōfugierūt: qui
 magnam in manū coacti, nihil per multos dies aliud annisi sunt, q̄ ut suis
 incōdita, etiā, mulierūq; puerorūq; turba in unū coactis locū, urbes, opi-
 daq; furēti Impatoris exercitui diripienda pmitterēt. Exinde animis post-
 tātā cōsternationē resumptis, salt⁹, ceterosq; meat⁹, per quos Iustiniāno in
 Thraciā, & Cōstātinopolim redeūdū erat, obice multo, & additis statio-
 nib⁹ munierūt: quę postq̄ audiuit imprudēs Impator, ad Bulgaros mittēs
 ea cōditiōne pacē reditūq; impetrauit: ut captiuis rebusq; omnibus quas
 diripuerat ommissis, abiēs, pacē p̄carario cōcessam, iureiurando cōfirmaret:
 & sui exercit⁹ primarios, sacramēto adactos, pmitteret cōfirmare. III.

Bulgari p̄
 pugnatōres
 Christianorū

Iustinianus
 rupit pacē.

Iustinian⁹ in
 Bulgaros.

Iustinianus
 petit pacē.

Iustinianus
 Impio detur-
 batur.

Fugit ad
 Bulgaros.

Trebelli⁹ rex
 Bulgarorū.

Ec longū tempus in medio, cum Iustinianus Imperio deturbat⁹
 n exulabat, cōfugiensq; ad Bauarorū regem, anno ibi integro deli-
 tuit: & filia eius accepta coniuge, reduci per illum sperauit. Sed
 Absimarus, qui Imperiū occupauit, secretis apud Bauarū egit nuncijs: ut
 accepta pecunia, proderet illū, & hospitē, & generū, in man⁹ hostiles co-
 naba. Quod cum rescisset Iustinian⁹, fugiēs, Trebellio se regi Bulgarorū
 cōiunxit: & Trebellius susceptā aduenę curā ex fide gerēs, illū per arma
 reduxit in patriā. Sed usus est Iustinianus in Trebelliū regē, maxima pror-
 sus ingratitudine: Nam ortis inter Thraces, & Bulgaros, ut fit, de finibus
 cōtentionib⁹ Bulgariā cum exercitu est ingressus: & tñ Trebellius armis
 tumultuarie, raptimq; correptis, occurrens, illū repulit, & maximo affecit
 incommodo. Nec aliqua in re exilij, & periculorū, quę pro illo subiit me-
 mor, ferociā, asperitatēq; morū, qua primis Imperij temporibus erat usus,
 deposuisse uidet: p̄terq; q; Romanū pōtificē fouens, quantū debuit ue-
 neratus est. Aliquot deinde annis interpolitis, satis Bulgari quieuerē usq;

Constantinus
Imp. hostis
imaginū.

Pagian^o rex
Bulgaroꝝ.

Elephantia
morbo perit
Constantinus

Michael
Imp. depos
suis Impiū.

Ludouic^o. I.
Imp. in Bul
garos.

Anforna do
lo capta.

ad tempora Imperatoris Constantini, & qui hostis esset imaginū, cōtem-
poraneus Karolo magno. Cum rex Bulgaroꝝ Thelesius Thraciā est po-
pulus: quē Constantinus repulsum, magna copiarū parte spoliauit: Isqꝫ
Thelesius, in patriā de fuga reuersus, a suis, ob rem male gestā interfectus
est: ei surrogatus in regē Sabinus, Constantinū Imperatorē placare, & sibi
foedere, atqꝫ amicitia, cōiungere cupiēs: illi in imaginū depositione, cœpit
cōsentire: quod adeo moleste tulerūt Bulgari, ut nouū regem interficere
sint annisi. Sed is fuga prolapsus, Constantinopolim se recepit, creatusqꝫ
est a Bulgatis rex, nomine Pagianus, Idem Constantinus, cum Leone filio,
eodem tempore, quo Karolus, Saxones domuit, Bulgaris bellum indu-
xit: Cui bello pax a Bulgaris petita, præter eorū spem, breui attulit finem.
Constantinus enim post inchoatū hoc bellum, se morbo implicari sentiēs,
cōcedendę paci se facilem præbuit: & Bulgari, quibus esset eius inhumani-
tatis notissima, postqꝫ eum intellexerūt morbi necessitate, quod a suis ab-
horrebat moribus, tanta usum facilitate, bellū magnis conatibꝫ resumpse-
rūt. Constantinus autē, quem morbus eo lētior, quo diuturnior, perniciosi-
orqꝫ futurus, nondū strauerat, exercitu parato, magnā in illis temere furē
tibꝫ edidit stragē, triūphāsqꝫ Constantinopolim reuersus, elephantie morbo
gruari cœpit: ex quo adusti, spumātisqꝫ sanguinis uitio, putrida caro, ner-
uos, ossaqꝫ destituēs, illum ubiqꝫ ulceratum, ad crudelissimū & sua omni
uita dignissimum, perduxit interitum. CA. III.

Michael Imperator Constantinopolitan^o, bello Bulgaros agitabat:
m in qꝫ, aliqꝫdiu inferiores, dum insolēti^o uti^o uictoria, apud Adriano-
nopolim uict^o, fugatusqꝫ, nō magis copias qꝫ animos amisit: nāqꝫ
Constantinopolim ex fuga reuersus, siue quia occidit a populo timuerit,
siue quia adeo altū in cor mœsticia descēderit, Imperio se abdicauit. Crū-
nus interim Bulgaroꝝ rex, Adrianopoli potitus, & uictoria de Michaelē
parta, audacissime usus, in Constantinopolim arma uertit: & castris ad por-
tas urbis firmatis, ostērationē attentare præsumpsit. Leo autē suffect^o Impe-
rator, cum populo, militibusqꝫ, erumpens, & repulit audaces Bulgaros, &
Crūno forte cōgressus, illum interfecit. Ludouic^o Karoli filius iam pree-
rat Imperio: qui Bulgaros post petitā, impetratqꝫ pacem, Pānoniarū limi-
tes ingredi ausos, sola mittēdi in eos exercitus ostēratione, a motibus fecit
abstinere: & petitā iterato pacem, per Baldricū, & Gerhardū comites In-
terranorū: qui sunt Dalmatię populi, cōcessit. Eā uero pacē, uix dum ictis
foederibus constitutā, Bulgari rūpentes, nauigiū ingens per Danubium,
in Draui fluuij ostia perduxerunt. Maior interim, difficiliorqꝫ expeditio
Imperatoris, patrē, & filium, distinebat. Nam Aido quidā perfidus, quē
Ludouicus regendę Aquitanię præfecerat, Anfornā urbē, dolo captā, di-
ruit. In illum uersus Imperator, Bulgaros reliquit. Paulo deinde post Bul-
gari, cum longo prius tempore scismatici fuissent, catholice fidei docmata
acceperūt: eorūqꝫ rex (quod diximus) regno relicto & filijs, effectus mo-
nachus: & Zueropilus Dalmatię rex, subditaqꝫ illi gens Wādalorū, quā
nunc Sclauorū uocāt, & quam a Bohœmis Germanis originem habuisse

etiā Blondus ostēderat, tunc primū ad fidem Christi sunt conuersi. Facta autē est per id tempus regni Dalmatię diuisio: cuius mēbroꝝ nomina, etate etiā nostra in usu sunt. Siquidē uetusti nominis Dalmatia, Gręcię origo prima, ab oriēte Macedoniā, ab occasu Histriā, a meridie pelagus Adriaticū, a septentrione Pānoniā habuit. Noua autē diuisione a cāpis Dalmatię, hinc Histriam, usq; Croatiā albam: Inde a dictis campis Dyrachiū usq; Croatiā rubrā: & uersus mōtana, a flumine Drino, trās flumē ipsum Macedoniā usq; Rasciā, & citra flumen Bosnā uocauere. Seruat tñ etatis nostre cōsuetudo: ut ea omnis Dalmatia quōdā, in mare superū uergens, Dalmatia: & quicquid eiusdē mōtis mediterranea q; fuere, Croatia nominē: Rasciā q; Bosnā, pro regni Croatiaę regionibus habeant. V.

Dalmatia diuiditur.

Croatię sit.

Vngari Scythę non Germani.

Vngari Germaniā uastāt

Vngari bis & ter ī Italiā

Vngari sūt Christiani.

Tres Vngarorū reges canonisati.

Bulgari portio Wandalorum.

Ex Bohemis Bulgari & Dalmatę

Ungari uero gēs Scythica (cuius nulla sunt in Germania, q̄modo Hunorū & Wandalorū expressa uestigia) natio moribus, & lingua discrepās, omnibus in Germania gētibus, tunc primum per Arnulphū Imperatorē, apertis claustris, cum illos uocaret in societate belli, aduersus regem Morauorū immittit: quod & supra, suo loco, & in Saxonia dixim⁹: Ea gens Vngarorū noua, primū euastata Germania, uersa in Gręciā, Macedoniā q; multas eorū ciuitates, sibi tributa pēdere coggerūt: pariter q; populati Bulgarorū agros, & ipsis Bulgaris prelio cōgredi ausis, magna prostratis occisione, eos sibi fecere tributarios. Magna tum uis Vngarorū: Insuperabilis potētia, bis q; ter q; Italiā agmine ingressi, uictoriā reportant a Saracenis, a Burgūdionibus: & cum diu incertis sedibus essent diuagati, in Pannonijs confederūt: Ibi rege creato, temporibus Henrici II. Imperatoris: eius, qui primus per electionē electorū principū est assumptus, ad Christianismū peruenerūt: cum Hēricus illi Imperator, germanā sororem Gislam cōiugē daret: Cuius foemine instātia singulari, rex baptisatus, Stephani nomē accepit in sacro fonte: adeo q; profecit in Christi religione, ut uiuens & mortuus, clareret miraculis: perinde q; relatus in coetum sanctorū. Nec minoris erat uirtutis filius eius Emeric⁹: qui tametsi parū regnauerit, illa tñ fuit integritate, ac sanctitate morum: ut & ipse mortu⁹ in catalogū sanctorū ascriberet. Successit Ladislaus, tertius in regno Christian⁹ rex, & ipse sanctitatis eximie, sanctorū in ecclesia numero deput⁹ est. Huius autē gētis preclara facinora prosequi, non est nostre professionis: q̄ satis alias magnā suscepimus prouinciā, gentē Wandalorū latissimā, e tenebris educere: Cuius portio (ut diximus) Bulgari cum a nobis attingeretur, nos induxit in mentionē Vngarorū. Nulla me tñ tenet diffidētia, supesse hodie, & in Bulgaris & Vngaris, & Bohæmis & Polonis, qui sua q; gēte admonitus, preclara antiquitatū monimēta reuocēt in lucē: Ea qm̄ perexila, ad nos, usq; hodie puenerūt, breuius q̄ uellemus cogūt transire illustriū nationum preclara facinora. VI.

Ohcemia multarū iure gentiū, que diuisis temporib⁹, iunctis sibi uicinis de Morauia, de q; Slesia cōgentilibus, Dalmatiā, & Bulgariā impleuit suę gentis hominibus, a nobis in mentionē reuocanda est, sub hoc tempore Friderici I., quod nunc est in manibus. Nam

Bohemia
sepe uicta.

Bohemorum
duces multi
temperant se
a nomine regis.

Insignia Bo-
hemie data

Prouinciales
deurbant de-
tentorem.

Bitislaus Bo-
hemie dux
& pontifex.

Wetzelslaus
deicitur.

cur. sepe alias illa puincia cōflictare, Romanis Impatorib⁹: dedit man⁹ Ludouico Germanie regi Ludouici Imperatoris filio. Victa etiam ab Arnulpho Imperatore, tributa pepedit. Tum ab Ottone Magno parere iussa, sepe retraxit colla iugo. Henric⁹ quoq³. II. gentē parere coegit: & III. deinde Hēricus, quod suo loco dixim⁹, coronam reddidit cōtemporaneo regi Vratisslauio, ante quidē a patribus sepe promeritā & acceptā: sed a sequētib⁹ non dignatā suscipere: q³ perinde superiorē regē aut Imperatorem agnoscere dicerētur. Igitur multi regis nomine, & dignitate, temperantes, satis habuere duces dici Bohemorum. Verū Vladislaus quarto loc⁹ nat⁹ a nouissimo rege, cū militaret Imperatori Friderico, tum Mediolanum oppugnātū, ibiq³ operā nauaret precipuā: Imperator remunerationis loco coronā imposuit, regemq³ Romani Imperij socium appellauit: & ita auctū dignitate remisit in regnū: deditq³ illi quę ferret insignia in clipeo, rubrum leonē, caudę bifurcatę in campo cādido: quę usq³ hodie tenēt arma reges Bohemorum. Is pontem Prage strauit super flumine Mulctauia, strenueq³ regnum per sua tempora administrauit. Cuncq³ fato functus ad meliora transisset, quidā ex primoribus procerū ditionē occupauit, abstinentesq³ regio nomine, ducē se appellauit: Sobieslauo uiro nomē: qui ausus regis sui filiū, paterna ditione detrudere. Sed non sunt passi prouinciales, per uim parto, diu incubare Imperio: Vix enim quinquennio presuit, & a prouincialibus actus in exiliū, legitimo heredi fecit regni locū, Fridericus is erat, cuius nomen genti, alienū, declarat honori Imperatoris datū: ut ex eo uocabulū sortiretur: Sed neq³ ille diu presuit: abstinuitq³ regio nomine: q³ p³inde chariorē se procerib⁹, quo illis dignatione prior esset, futurū sperabat. Cum uiuēte adhuc & regnāte eodē Friderico, excepit Conradus ex p³cerib⁹ uir nobilissimus: qui Imperatorē toties in Italiā mouentē, cum expeditis sequut⁹, quocūq³ deuocabat, aderat. Sed in agmine, & expeditione illa, cū multis nobilib⁹ moriēs defecit. Bitislaus exinde accepit Bohemie gubernacula, regio & ipse tēperās nomine. Hic binomius erat. nam & Henric⁹ Bitislaus est appellat⁹: p³inde insignis, q³ pōtificatū una gessit cum ducatu annis quindecim: coelibatū ex more Romano implēs in pōtificatu: q³ circa moriēs heredē non reliquit: Wentzelslaus huic frater successit: qui & ipse cum patribus suis regio nomine temperauit: Siue q³ paruifacerēt, siue q³ ab Imperatore, more maiorū non impetrauerat. Wetzelslāu Primislaus, Vladislai secūdi regis fili⁹, ditione eiecit: & a Philippo Romanorū rege, Friderici filio, qui in cōtrouersia cum Ottone III. fuit electus, quęq³ Romana ecclesia regē non cognouit, tertio loco, coronā regni est adeptus. Huic duo erāt filij, Wentzelslaus & Otokar⁹, q³ rū prim⁹ breui absumpt⁹ regnū fratri reliquit. Is alio nomine Primislaus V. rex magna p³egit, quę infra suo tēpore cōmemorabimus. VII.

Riusq³ in nostrā Wandaliā reuertamur, lustrādę sunt nobis uicinię prouincię: quę & si huius cōmunionis non existant, quod lingua euidentissimo signo demonstrat, non tñ silentio pretereundę sunt, q³ nobis in cōspectu positę, sine culpa sileri non debebant, ab eo, qui

etiam longinquiora in mentionem adduxit. Sunt autem Prussia, Letuania, Li-
uonia, in quas nostri quotidie mercatores solent comere. Prussia regio ab
oriēte habet Letuaniam, a meridie Poloniam, ab aquilone Liuaniam, ab occi-
dua parte Pomeraniam: inclusa pro magna parte, Wandalicis prouincijs,
magnū rerum habet comēciū, cum habitatibus ueterē Wandalicī tractū
regionē, Maritimā Germaniē, olim sua lingua, quę etiā in una parte gētis
permanet usq; hodie, a ceteris discreta nationib; nūc eius pro magna par-
te oblita, in urbib; & arcibus, tota Teutonica est: nisi, q; ut dixi, rure in-
teriori, pauci prisq; linguę homines manent. Preclaras fouet urbes ad ma-
re Sarmaticū: quod ab illa parte oriētis nomen accepit. Vnde intelligere
debemus authore Ptolomeo, omnē illam uastissimā regionē Europe, ab
ea parte maris in orientē, per Prussiam, Liuaniam, Letuaniam, Russiam, Pome-
raniam, Poloniam, & nunc Tartariam, uno olim nomine appellatā Sarmatiā, &
ut Greci uocāt, Sauromatiā. Sed ut dicere cœpi Prussia maritimas urbes
habet, Mōtem regiū, opus preclarū Odinkari regis Bohemię: quod suo
loco dicemus: In quo magni magistri ordinis Teutonicorū nunc sedes est:
posteaq; Poloni Marię burgū cum magna parte, puincię intercoeperūt.
Deinde Elbingen, & omniū nunc locupletissimā Gdanū, Dantiscum uo-
cant, abutētes uocabulo, urbem insignē: magnū emporiū mercatorū: cuius
per reliqua, mētionē crebriore, ubi opus euenerit, erimus habituri. Intus
autē ad mediterranea in ripa Vistulę fluminis insignis urbs, Turraē uocāt,
olim florens, nunc ut ferūt, magnis decemētis defluens: q; omnis negoci-
atio, ad mare positā Gdanū urbem, cōfluxit. Huius prouincię comeminit
Cornelius Tacitus in Germania sua, per hec uerba: Dextro Sueuici ma-
ris littore, Efluorū gentes aluuntur, quibus ritus, habitusq; lingua Britan-
icę prior: matrem deum uenerant, in signe superstitionis, formas apro-
gestāt. Id pro armis, omniq; tutela, securū deę cultorē, etiam inter hostes
prestāt: rarus ferri: frequēs fustiū usus: frumēta, ceterosq; fructus, patiētī
q; pro solita Germanorū inertia laborant: sed & mare scrutantur, ac soli
omniū Sucinū, quod ipsi Glesum uocant, inter uada, atq; in ipso littore le-
gunt: nec quę natura, quęue ratio gignit, ut barbaris, quęsitū, cōpertū ue-
diu: quin etiā, inter cetera eięctamēta maris iacebat: donec luxuria nostra
dedit nomē: ipsis in nullo usu: rude legitur: informe perfertur: preciūq; mi-
rantes accipiunt: Succum tñ arboris esse intelligas, quia terrena quędā, &
etiam uolucra animalia, plerūq; interlucent: quę implicata humori, mox
durefcēte materia claudunt: Fœcūdiōra igitur nemora, lucosq; sicut ori-
entis secretis, ubi thura, balsamacq; sudātur: ita occidentis insulis, terrisq;
inesse crediderim: quę uicinis solis radijs expressa, liquātia, atq; in proxi-
mū mare labunt, ac ui tēpestatū, in diuersa littora exundāt: Si naturā Su-
cini, admoto igne tentes, in modū tedę accenditur: alitq; flammā pingūē,
& olētem: Mox ut in picem resināq; lentescit. Libuit tam uetus, & fidele
testimonium, doctissimi uiri, illi; uerbis dicere. Arbitror tñ ab illa ætate,
gentē esse accolam innouatā. Nam uastā illam Sarmatiā: quam nunc oc-
cupauere Tartari, ante illos Huni tenuere: gēs indigena teste Beroso: quę

Prussię sita

Arces & ur-
bes Teutonice.Sarmatia
quas gentes
cōtinet.Gdanū locu
pletissima.

Turraē.

Cor. Tacit.

Sucinū &
Glesum idē.Succo arbo-
ris Sucinū.Natura suci-
ni.Innouata
gens.

inde in Pannonias, & uicinas prouincias cōmigravit: deletaq; est ad inter-
 necionē a magno Karolo. Per latissimos autē campos coaluere gētes, que
 moribus & lingua diuersę, nunc in angustū ad mare Sarmaticū coartatę
 habitāt: inter quos, & Prussos deputandos putauit: cum ceteris per Liuo-
 niā sparsis gentib; ut in ea dicemus: nunc uero ad mediterranea introrsus
 Prussi in ser-
 uitate,
 Prussia uos-
 lēs ad Polo-
 nos.
 Letuanig; sit⁹
 Letuanii pro-
 priā linguā
 habent.
 Tartarorum
 mores.
 Letuanii ha-
 bēt principē
 Westphali
 in Letuania.
 Vila & Cau-
 na urbes.

•
 inde in Pannonias, & uicinas prouincias cōmigravit: deletaq; est ad inter-
 necionē a magno Karolo. Per latissimos autē campos coaluere gētes, que
 moribus & lingua diuersę, nunc in angustū ad mare Sarmaticū coartatę
 habitāt: inter quos, & Prussos deputandos putauit: cum ceteris per Liuo-
 niā sparsis gentib; ut in ea dicemus: nunc uero ad mediterranea introrsus
 pulsi Prussi, agros paucos in seruitute colunt: maritima Teutones omnia
 tenēt: Impat autē ordo Teutonicor; fratrū: qui unde originē accēperint,
 in Saxonia nostra diximus: & ubi memoria incidit, qđ ad rem pertinebit,
 non preteribim; . Olīm quidē Prussia tota parebat ordini memorato: no-
 uissimo autē bello: quod memoria nostra gestum est, pro magna parte ces-
 sit uolens, in ius regis Polonię. Hęc tam pauca dixisse contenti super hac
 gente, cetera suo seruamus tempori. VIII.

•
 Etuania post eam magna prouincia, Polonos a meridie, & Rus-
 sos ab oriēte, Liuoniā ab aquilone, & occidua quadam parte ha-
 bet: cui Prussia ab ea regione coniungitur. Paucos ante annos,
 auor; memoria, primū in ius Christianę religionis concessit: quod ad sua
 tempora cōmemorabimus; multū annitēte, & plurimum in eam causam
 sanguinē profundēte, memorato ordine Teutonicorū, in Prussia manen-
 tiū. Populus, lingua, & moribus discrepat a uicinis: cui etiam frequēs di-
 gladiatio est, de finibus, cum uicinis iam Tartaris pecuali gente: que uete-
 ri eius regionis more, pastoralē uitā agit: in carris omnē portans supelle-
 ctile: Sedes mutat, utpote, que domicilia nulla tenet: Agros nullos colit:
 uenatione, & pecor; suorū cibo cōtenta. Principes tñ domūculas tenēt,
 sine precio, quas facili ex causa mutant. Nulla est in gente ciuilitas: Reli-
 gionis nulla diu mētio: Paret magno suo Imperatori, quem Grandē canē
 appellāt: Iusto ad mores uocabulo, q; canino potius q̄ humano ritu cum
 suis uiuit. Sed ad Letuanos redeūdū: Ea gens paret magno suo principi,
 quem non regem, non ducē uocat: sed hoc solo dignatur nomine: ut ma-
 gnū principem uocitet. Reuera si gentis molē metiaris, & latitudinē ditio-
 nis, magn; est princeps: nulla in re uirib; aut opibus, minor uel Russor;
 Imperatore, uel Polonor; rege: Aliq; urbes, paucas tñ in magna prouin-
 cia tenet: Quicquid ibi ciuilitatis est, a Teutonibus est. Habitāt Saxones
 Westphali, & ex Prussia, Liuoniac; Teutones non pauci. Cōmeant mer-
 catores, preciosis utiq; mercibus, in cōmutationē, adductis pellibus, atq;
 cera, magno pondere, atq; numero. Vila atq; Cauna, urbium primar; no-
 mina sunt. Sed nihil ad urbes Teutonię, aut cæterarū prouinciar; ciuiliū.
 Hanc ego gentē, cum conterminis, latius quādoq; habitasse cōijcio: q̄uis
 etiā hodie uastis tendatur prouincijs. Sed tñ a Tartaris, uastissimos cam-
 pos Sarmatię olim tenētes populos, in angustiora esse perductos, in qui-
 bus & Letuanos, magna illis cessisse regione, est uerisimile. Paret autem
 Letuania modo uni ex filijs regis Polonię. Magna enim illa hodie dom;
 Polonię, originē ducens ex Letuanis: quod suo tempore ostēdemus, in-
 cōparabilis est hodie sua magnitudine, cunctis principū per orbem Chri-
 stianū familijs. Quam enim gentem dabis tam late imperitātem? Teneat

hanc diē permāserit sub archiepiscopo Danię Lundensi. Aliū quoq; episcopatū Dani fundauere, quē dixere Lealhensem: Extant hodie uestigia domorū magnifice apparatarū: sed illa perijt: inq; ecclesiam Rigēsem est trāffusus populus, postq; ordinatione Summi pontificis, ille cœpit esse archiepiscopus, a dextris habēs Curonensem, a sinistris Tarbatensem, & a mari Osiliensem. Hi sunt episcopatus hodie in terra illa. Cætera autem huius prouincię præclara facinora, in consequentibus ubi temporibus incidunt commemorabimus: In Wandaliā unde sumus peregrinati non frustra, reuertamur.

CA. XII.

Cathedrales
Liunionæ.

Andalię eius, quę Saxonię cõtermina fuit, per nouissima Friderici Imperatoris tēpora res fuere turbatissimæ. Cum Hēricus dux Leo, offensam cõtraxisset Friderici Imperatoris, in cõuētū Impij: q̄ humiliāti se Imperatori, & ad ultimas preces descēdenti, ut expeditioni Italicę personaliter interesset, non annueret: Inde Saxonum primo, deinde Reni principes, in ducē iurrexere: Cui cum ante male uellēt, tum sumpsere audaciā, cum indignātē illi cernerēt Imperatorē. Adolphus q; Adolphi apud Demynū cęsi, fili⁹, iam ad arma maturus, comes Holsatię, cū pro duce interfuisset magno illi prælio in Halrefeld: captiuos, q; cœperat, duci non redderet, sed pro suo lucro retineret, ducis subiit indignationē: & ab eo auersus, Holsatiā amisit. Inde Impator q; ad uindictā insurgēs, Hēricum cum ducē insectat: & primū qdē Bauaria pulsum, cedere cœgit in Saxoniā: Inde etiā Saxonia deturbauit: & Lubica, quo cõfugerat, tum ciuitate sua, eięcit: indeq; reb⁹ exutū, honore ducali per sententiā nudauit: ducatuq; attribuit Bernhardo pridē de Anehold comiti, filio Alberti marchionis de Brādēburgo, fratri autē Ottonis, qui post patrē Marchiā rexit, & Sifridi archiepiscopi Bremēsis. Hēric⁹ tātō culmine principat⁹ eięct⁹, circūspiciebat amicos: Regē Danię Waldemarū euocat ad colloqū, ut sæpe alias. Iā ueniētī, occurrit ultra pōtē, cū alias semper cõstitisset in medio: Ibi multa quęst⁹ de Impatore, deq; principibus, arma rogat in hostes auxiliaria, & belli, qd intētabat pro suo iure, societate. Rex multa exostulans opponit, q; ecclesijs Dei grauis dux imineret, q; omnes præ se cõtemnat principes, q; fœdera subtiliter interpretādo uiolet: Demū multis rationib⁹ ostēdit, cur qd impresentiarę petit, fieri nō possit. Dux, qñ nō annuit rex societati, hoc tñ ueteri rogat amicicię prestari: ut recusationē quā fecit, absco dat, & clā habeat: ne sit alijs inde occasio ab illo discedēdi. Rex pollicit⁹ discedit. Hēric⁹ Lubicā conat⁹ pferēde obsidioni cõmunire: Prefecit autē reb⁹ in Lubica curadis, Simonē de Tekeneborg comitē, Bernhardū de Aldēburgo & Bernhardū de Welpe, nobiles uiros comites, Marcradū Holsatorę prefecit, & Emeconē de Nemore, cū alijs Holsatorę fortissimis. Iam enim comitē propulit, pfugientē ad Impatorē, facileq; fisum per illū sua recuperare: qd & factū est. Impator ergo ex animo ducē insectat⁹, omnē illi spem auxiliij statuit preripere, missis oratorib⁹ ad regē Danię Waldemarū, qui hoc agerēt, ne quas ille Hērico suppetias ferret, sed Cæsaris cū eo fœderibus uia sternerēt, neue fideret Henrico, homini uario, sepe de pfidia nota

In conuentu
Impij H. Leo
offendit Cæsarem.Magnū præ
liū i halrefeldH. Leo Ba
uaria pulsus
Saxonia p
turbatur.H. Leo frustra
ad regē
Danorę con
fugit.Preficiuntur
Lubicę tres
comites.Cesar mittit
oratores ad
regē Danorę

Rex audit le-
gatos Impera-
toris.

to: & ut societatis uinculū, etiā affinitatis, nexus roboraret, duobus Cēsa-
ris filijs, totidē regis filias, desponderi poposcerūt. Rex audita legatione,
& si non omnino erat oblit⁹ implicationū, quę dudū euocat⁹ a Cēfare Bi-
zuntiiū, ptulisset, nec ignoraret, non tam in se propēsiōe, q̄ odio in ducē,
omnē eam rem postulari, & p̄inde multis dehortatib⁹: regina ipsa, nō par-
uifaciens Cēsarī affinitatem, non sinebat regem, q̄ pronus erat recusare:
sed dotis quid posceretur ab oratoribus rex percūctatur. Illi super eadem
re conueniendum responderunt: eam esse utriusq̄ magnificentiam, ut de
ære facile conueniret: nec leuis pecunia posset tātos principes commoue-
re. Orauerē demū ut rex Cēsarē iam proxime in Lubicam descensurum,
inuiseret: rex pollicet^r.

CA. XIII.

Hēric⁹ Leo
cedit Cēsarī

i Nterea Frideric⁹ Cēsar cum exercitu descendēs Hēricū Bauaria
pullum, etiā Saxonia conabat^r extrudere. Cedit ille ueniētī quip-
pe cui uirib⁹ par esse non pōterat. Bardewicēses duci ueniētī, por-
tas habuere clausas: & de incenib⁹ nō nihil irrogasse ferunt cōtumeliā: q̄
iam omnib⁹ exosum cernerēt, & a Cēfare laborātem. Dux Lubicā uenit,
ibiq̄ instruit de reb⁹, quos dixim⁹ futuros urbis custodes. Cēsar Albim
traiecturus, sagittarios prēmittit, multis ad hoc nauigijs superne cōpara-
tis, q̄b⁹ prono flumine delaberent. Habuit & dux milites oportunis locis,
qui trāsitū Cēsarī quātū possent, impedirēt: sed aduersus ingētē multitu-
dinē, quę Cēsarī militauit, nihil potuere. Igit^r Cēsar ad obsidionē Lubicę
cōtēdit. Ea cum per aliq̄t dies extraheret, uenit a mari rex Danię Walde-
mar⁹, classe, luxu q̄ armis ornatiore: Lubicā petit: amnē ingressus, qua na-
uigabilis erat: obuiosq̄ habuit Cēsarī equites, perbenigne regē Cēfareo
nomine salutātes: percōtantesq̄ si uellet Cēsarē, postero die ad mediū iti-
neris obuīū uidere: Rex moderatione precipua, se ad illius castra uēturū,
minor maiorē suū aditurus, respōdit. Igit^r postero die magno suorū, Cēsa-
risq̄ militū comitatu, pficiscit^r rex ad Cēsarē in castra. Ille regi obuī⁹, ca-
stra egredit^r: amplexat^r, osculatusq̄ regē, apprehēsa q̄q̄ manu eius, comi-
ter secū per castra duxit in papilionē. Cōkursus ingēs ad spectādū regē tē-
totiū fecit subruere. Cēsar cum rege palā in cāpos egredit^r. Auidā spectā-
di multitudo tumultuat^r, uidēdi regis desyderio. Impator preconis uoce
iubet quęq̄ loco quo cōsisteret, cōsidere: ut per primorū capita, lōginq̄
res spectaret. Inuitat regē Cēsar in cellā: sed ille solita modestia, suā se di-
xit expectare. Magnus per agmina rumor perlabiē, regis proceritatem, &
totius corporis dignitatē collaudātium: Cēsarē nulla parte regis personę
cōparandū: eius speciē Imperio dignā. Post morā reductū in tentoriū re-
gem, uario sermone comiter Cēsar habebat: familiarissime cum illo, iucū-
dissimeq̄ sermocinatus de multis, omnib⁹ tñ ad hilaritatē, & comitatem
cōpositis, nec quicq̄ grauissimarū rerū tum inter eos est pertractatū: Sed
anteq̄ discederēt, inter eos cōuenit, ut postero die ad uicinū nemus conue-
nientes, de rebus, quarū causa cōuenerāt, colloquātur. Ita disceditur: uni-
uersa Germanorū iuuetute regē, ut Cēsar iussit, prosequente. Iuxta cōdi-
ctum, postero die redeūt ad colloquiū: Ibi primus sermo de suorū pigno-

Ingēs multi-
tudo Cēsarī
militauit.

Rex p̄mittit
se castra Cē-
sarī aditurū

Cēsar & rex
in Papilionē

Rex procer⁹

Germanorū
iuuetute regē
comitatur.

Hispaniarum rex hodie propicio Deo omnem Hispaniam, quinque regnis distributa: adiecerit magnam Beticam regnum, quod Granatam uocant: pace eius dixerim, Poloniae domui par esse non potest. Tria enim latissima regna hodie complectitur. Tenet Wladislaus senior inter fratres regna Ungariam, cum Bohemia: Tenet Iohannes Albertus ipsam Poloniam: Alexander frater magni Letuanie principatum, fratre rege Poloniae nulla parte minor. Adicio femineam late sparsam cognationem. Tenet ex regum sororibus alteram Georgius dux Bauariae, iam cognomine diues: alteram Georgius dux Saxonie, Alberti filius: cuius est frater hodie magnus in Prussia ordinis Teutonice corum magister: alteram ex sororibus coniunctam thoro dux Pomeranie clarissimus Buggislaus, & gente, & uicinitate, & nunc affinitate regibus coniunctissimus. Hec de gente Letuanorum paucis premonuisse sit satis: cetera suis locis atque temporibus seruabuntur.

Polonia domus potes.

VIII.

Liouoniam iungimus prouincijs & regnis memoratis: non quo lingua, uel moribus, Wandalis coherat: sed quoniam finibus eius includitur, a Prussis, Letuanis, & Russis circumfessa urgetur ad mare.

Liouonia sit

Sarmatam olim, ut diximus, tenuere gens magna, diffusa per campos uastissimos Tartarie: sed a nationibus, que ex Scythia descenderant, compulsa est in angustum ad mare: Nec olim fuisse unius lingue populum per Sarmatiam, in euidenti est: testis est linguarum per Liouoniam diuersitas. In ea enim non tanta prouincia, coangustate sunt multarum gentium lingue, olim, ut diximus, diffusius habitantium, Barbaram tamen, & inciuilem, atque illegalem fuisse omnem illam gentem monstrat linguarum perseuerans uarietas, in nullo incidentium inuicem. Alioqui si ulla uite communio, aut rerum, pace, belloque, gestarum extitisset societas, una in omnibus lingua & sermocinatio ualuisset, aut saltem non tanta uarietate loquerentur: nunc Liouones, Estones, Letti, Curoni, nihil habent in lingua comune. Ille enim quatuor Liouoniam tenet lingue per rura: Nam arces & opida tota sunt Saxonica. Ordo Teutonorum ex Prussia, eo diffusus, magnam partem terre tenet: ecclesie minore reseruata, quod ab initio conuersionis contra fuit: cum tertium in terra pedem ecclesia permisit ordini ad defensionem orthodoxe fidei. Nam Russi Scismatici, sequentes orientalem ecclesiam, una de parte contingunt: Altera gens Letuanie (ut diximus) a uorum memoria primum ad fidem Christi est conuersa. Nam & Liouonia diu in perfidia permansit: Anni sunt ab hodierno non plures trecentis: cum primum Liouonia credidit, sub .I. Friderico, ad eius notissima tempora (quae iam scribentes contigimus) per occasionem mercatorum qui adierant, sacerdotesque inuexerant. Tanta tum fuisse simplicitate ferunt gentem: ut expresso melle coeram, uelut purgameta exportarint edibus, fecit precium illi nostratum diligentia, quod illi primum a nostris mirantes acceperunt: nunc uero comperta rei estimatione, carius uendunt.

Quatuor in Liouonia lingue barbarae

A. CCC. annis Liouonia Christiana.

In Liouonia coera a iudicatur.

CA. X.

Eynardus erat uir religiosus de Zegeberg sacerdos, ordine, ut m conicitur, regularis qui se Christo dedicans, terram cum mercatoribus de Lubica nauigans adijt, paulo ante completum. MCC. a Christo anno: casam extruxit, in qua mansit cum famulo, linguam gentis magno

Arx kerckholm.

Bertoldus successit in episcopatu Meynardi.

Episcopus Bertoldus confodit.

Gladiferi submitunt se ordini.

Albertus tertius episcopus in Liouonia.

Plenaria indulgentia.

Albertus per xxx. annos praefuit.

Waldemar rex in Estones.

labore perdidit, & paulatim instruxit diuina religione, quos potuit: Rebus miserante Deo prosperatis, basilicam erexit: Inde etiam quia a Letuanis effera gente fiebat incurfiones, praesidium firmare in loco, quem hodie uocant Kerkholm. Arx praecipua ordinis ad ripam Dunae fluminis, duobus milibus supra Rigam hodie florentem metropolim terrae: Consecratus inde ab archiepiscopo Bremensi in eam prouinciam Liouoniensis episcopus, idem Meynardus, rem auxit ecclesiasticam, & multis ad Christum per sua tempora conuersis, fundamenta iecit bona superaedificandae religioni. Cuius ille in pace Christi quiesceret, Bertoldus quidam Cisterciensis abbas, illi in opere pietatis, & episcopatu, successit: Lucensem dixerunt annales conuentum unde uenerat. Is cum peregrinis, qui pro Christo se deuouerant, in terram illam enauigauit, & rebus integris augendis, cum praedecessoris gratiam operam miraretur: in procurantes fidei hostes, una cum peregrinis, qui deuotionis gratia, ad militiam conuenerant, pugnare constituit, seque armauit in perfidos: Cum ad pugnam uentum esset, equo infreni prouectus in medios barbaros, confoditur, sanguineque suo terram consecrauit. Interim aduicta multorum fidelium deuotione, multi se spontaneos in sacram aduersus Christi hostes militiam deuouerunt: nouoque religionis habitu adinuenito, se Gladiferos fratres appellauere: Duo post inuicem eius professionis fuere magistri. Sed cum rebus satisfacere non posse uiderent, succrescerentque hostes foris & intus, se magno Teutonicorum ordini per Prussiam coniunxerunt: ut illorum coeptum uiribus & tueretur, & aueretur, quo res illis prospere cessit. XI.

Interim Albertus tertius Liouoniensis episcopus, Bremensis canonicus, in genere natus militari, & a suo archiepiscopo in Liouonia consecratus pontifex, peregrinis undecumque accersitis, alacris nauigat in terram: propicio Deo, rem dudum a praedecessoribus inchoatam aduicturus: perfecitque diligentia singulari: ut summus pontifex cruciatam, immo plenariam, in militiam Liouoniae faceret indulgentiam praedicari. Qua ex re, duces, comites, pontifices, milites, & sine numero militares, mercatores, & omnis generis populus uoluntarius, in sacram se accinxit peregrinationem. Seruauit hunc morem Albertus episcopus Liouoniensis memoratus: ut qui per annum militassent, iam anno ad finem decurrete, rediret in sua: & ceteris interim ad praedicationem crucis concurrentibus, nouam terram manum inuexit: id continuatum per annos triginta, quibus ille praefuit, rem Christianam in ea prouincia adauxit uehementer. Interim ille primus cinxit muro Rigam ciuitatem, & ecclesiam inibi erexit. Fratres autem Gladiferi noui ordinis, ut diximus, qui iam duobus post inuicem suberant magistris, cum uiderent rem factum difficile, per suam militiam defendere terram: in toto concilio, se permittunt fratribus ordinis Teutonicorum, iam in Prussia commorantibus: qui acceptam terram, impositis praepceptoribus, defendunt, & amplificant, usque in hodiernum. Sed haec post tempora Alberti. Rex quoque Danicae Waldemar, eius nominis. II. a mari Estonia impugnavit, & progressus in terram retroegit hostes: Reualiamque aedificauit: inuentum ibi populum iussit baptisari, & in prouinciam duxit suae gentis sacerdotes: Vnde factum est, ut Reualiensis ecclesia, usque in

diuturna, ac grauis incubuit, quę dum classem remoratur, Iute pro sua cō-
suetudine primi tumultuātur, clamātes, soluēdū procinctū, q̄ cōmeatib⁹
deficiāt, q̄ coeli, & aeris, inequalitate ire prohibeātur. Inualescēte clamo-
re, Absolō Kanuto loquutus, suadet, ut quod futurū est sine ipsis, ipsi pre-
ueniētes permittāt, dilapsurā sua sponte classē. Permissā abeundi uenia
soluūt, ne, quod diuo cōtigit regi Kanuto, poenā cōtumacię exigens, gra-
uiores cōcitet motus. Iam dilabi incipiētibus, cōcione contracta, abeundi
potestas permittit. Absolō cum regio filio regē petit, qui exinde non diu
permanēs in rebus humanis, pacem reddidit Wādalis per aliquot annos:
Nam Kanutus, qui patri successit in regnū, dum pacādīs domesticis reb⁹
intēdit, externis uacare non potuit. Principiū aut cōmotionis Wādaloꝝ
erat a Cęsare. Nam Buggislaū Pomeranię ducē, iam pridē defuncto fra-
tri succedētem, cōmonefacit, ut bellū in Daniā suscitet. Ille cum placere cu-
peret Imperatori, & tñ regis se uiribus cerneret imparē, Iarimarū propin-
quū suum, Rugię prefēctū, iam Danis parentē, prelīo laceffit. Ille regi Da-
noꝝ, cui suberat rem defert, Rex ad Buggislaū mittit oratores, scrutatus
ros, quid illi sit causę in Iarimarū. Multa ille cōmemorat ab alto nectens
causas: Cōuenit inter eos, ut ad certū diem missis utrinq̄ oratoribus, per
regios cōsiliarios causa discutiat: & si fieri potest, etiā sopiatur. XVII.

Iute tumo-
tuarisoliciaPax datur
Wandalis.Cęsar sollici-
tat Pomeran-
nū Danos

Pud insulam Samsam cōuenitur: Ibi multis ultro, citroq̄, dictis
a dies ducitur, nihil tñ agitur. Nam Buggislaus, ex senētia Cęsa-

Buggislaus
bellū quęsi-
uit.Milites gra-
uiter ferunt
pacem.Classis Do-
nauium.Danos ius-
uent⁹ uoca-
tur ad arma

ris, non pacem quęsiuit, sed bellū. Erat aut cōsiliū Cęsarīs: ut
qm̄ Kanutus rex, nullis cōditionibus pellici potuit, ut Romanū Imperiū
supra se agnosceret, quomodo pater eius fecisse diceret, mot⁹ illi excitaret
in Daniā, quo facilius intestino, & externo bello laborātē, Imperator ad-
oriretur, iugum illi imponēs. Pollicētur aut nunc Buggislaui oratores, du-
cem suum quolibet loco regi placito occurfurū, ut res facile ante bellū so-
piatur. Dum ista gerūtur, uiri militares in Daniā sub Waldemaro expe-
ditionib⁹ assueti crebrioribus, pacis tēpora grauius ferre uidebant, uires,
nisi prelīs exerceātur quęsti dilapsuras. Placuit pyratīcā in Estones age-
re, gentē adhuc pro magna parte Christo perfidā, & quę assiduis excursi-
onibus mare tenebat infestū: ut nihil in eam peccatū uideatur, si suis arti-
bus impetatur: hoc sustinēs, quod alijs solet inferre. Erat enim per id tem-
pus iam inchoatum in Liuania predicari euāgeliū, in parte Lettoꝝ, & Li-
uonū. Interea Buggislaus Cęsarīs uoluntatē perspiciēs, quingētarū nauiū
classē cōtrahit, inq̄ Rugiā Danis subiectam ducit: Cęsari nuncium mit-
tens, qui doceat, quantis uiribus Daniā petat. Cęsar ducem collaudat, nū-
ciumq̄ magnifice munerat. Iarimarus Rugię prefēctus, misso in Daniā
nuncio celeri, Absoloni ostēdit, quo in statu res sint, tātō apparatu a Bug-
gislaō impugnatē. Ille ocius epistolās circūferri iubet, omnē iuuentutē in
arma uocat: adesse quod pridē postulauerāt, optimā gerēdarū bello rerū
occasionē, breui illis cōueniendū edixit. Quatuordecim naues in Scania
perarmatę uenerāt, quatuor solē ex Fionia, reliquas uires ex sua traxit Ze-
landia. Tam insignis paucitas hostium multitudini comparata, contemni

poterat. Rex, quod longius abesset in Iulia, tardius excepit nunciū: Itaque ad diem uenire non potuit. Absolon, cum ea, quam contraxit manu, navigationem inijt. Eodē die in insulā Hithim pueniens, ibi Rugianorum speculatoriā nauim habuit obuiā monentē: ut ibi cōsisteret, donec cōpertū haberet quā parte inuaderet hostis. Ea de re certior futurus ab Rugianis. XVIII.

Hithim insula.

Buggislaus crapulosus.

Strela insula.

Sub tenebris periculum.

Alacritas in praelium.

Classis Pomerana.

Classis in loca oportuna.

Vggislaus per mediā belli tempestatē: quod de eo Danicus tradit scriptor, crapulæ indulserat: ut non bellū sed diem festū cōuiuio agere uideret. Ea res Danis nunciata, & si pauci numero uiderentur, certā tamen uictorię spem presumpserunt, quod aduersus ebrios illis esset certamen ineundū. Egressi speculatores, nunciant hostem ex aduerso Strela insule copias in terram exponere. Nihil cunctatus Absolon, appetēte etiā crepusculo, scapha terram petit, iubetque conuenire nauium suarū prefectos: quibus contractis, edocet quid moliat: noctu, an interdiu, classē mouere, ducereque in hostem, sit melius, cōsultat. Visum est ex re lucē prestolari, quod incerta uada ignaros fallāt, facileque sub tenebras incidat periculū: Iubet tamē quęque suos milites de immiēti praelio facere certiores. Dicit nō potest, quāta acceptū sit alacritate a militibus uerbū de praelio, ingēti clamore pugnam deposcūt: de uictoria certi, quod gentem illam uincere soleant Danorū cohortes. Aspirante luce classis loco mouit: Absolonis nauis pro pondere altius arenis inhefit. Tanta fuit alacritas euntiū in praeliū, ut etiā ducem expectare uix paterent. Laudabat feruorem Absolon, & quod primū potuit, expeditus sequitur, tāto remigū sudore: ut etiam primos suorū deprehenderet. Occurrūt Rugiani nunciū, nihil festinandū nūciantes, quod hostis adhuc pristinis inherat sedibus: Declinat Danica classis in uicinum portum: Ibi Iarimarū deuocans in colloquiū, quod nunciū preferebāt. Sed non erat in medio longa mora, cum alij superueniētes nunciū Rugianorum, hostem abire ferebant, decepti nebula, que interuenit. Dum inter se cōsultant Dani, quo sit factū opus, uenit festinus a Iarimaro nūcius, classē Pomeranam adnauigare, iamque tam esse uicinam, ut si per nebulam liceat conspiciatur. Absolon iam in terram expositus, diuina peragere cōstituit, in ara mysteria: sed accepto nūcio celer in naues redijt, de cruore hostiū deo sacrificatur. Et cū rarefceret nebula, Dani a Wandalis uisi, crediti sunt esse subsidiaria ab amicis Wandalis classis. Tanta fuit a Danis in animo illis securitas: ut nihil minus, quā illos crederent adesse, & inter hostes, amicosque parum per indiligentiā discreuerunt. Iubet Absolon expediti arma, classēque suam partitur in oportuna loca: ut spacium sit, ad ineundam pugnam. Buggislaus iam preter Rugianorū littora nauigabat, ludificandi equitatus gratia, qui littora asseruabat. Vbi uidet aduersam classē parare pugnam, arbitratus esse Rugianā, iubet cētumquingenta naues ex suis accingi in hostes: onerariasque naues defensoribus uacuas, uelut in presidio locat, lignorum extantiū speciē pretēdere uolēs militū frequentiam. Eam in partē respiciens Zuno interpretat Teutonū esse auxilia, que Wandalis accessissent: monetque Absolonē, cauti⁹ rem gerere, quod se Teutonū arma preuideat excepturū: Ille nihil moratus in hostem ducit. XVIII.

rum coniugio. Interim Cæsaris filij adulescentiores pueri, regiã in nauim perducunt: speculandi gratia introducti: & puerilibus iam lusibus, futura re familiaritatis initia precludunt. Rogat rex quid dotis nomine, filijs depositur. Cæsar maiori. XXX. millia talentorū: minori. VIII. millia, dotis nomine cōstitui, equū cēset. Rex maiore summā suis ærarijs iniquā: minore regis Vngarorū, arctissima sibi familiaritate deuincti fretū, posse cōficere respondit. Cæsar non se pecuniã, sed affinitatē imprimis requirere, testatur: & ideo in summā minore facile cōsensit. Spondet uterq: & ut in dissolubile uinculū permaneat, etiã sacramēta inuicē poscūt: & accipiunt. Cæsar in castra, rex in naues, regrediuntur.

CA. XIII.

Dos petitur
cū duab⁹ fili
ab⁹ regis p
filijs Cæsaris

Principes Po
meranię uo
catur in ca
stra Cæsaris

Cæsar adit
regem.

Principes Po
meranię hūc
duces.

Lubiceñ mīe
tunt epum
suum legatū
ad Cæsarem

Aesar, principū Pomeranię Kasimiri, & Buggislai, potētia cum duceret suspectā, q̄ Henrico Leonī iam destituto diu per familia res fuissent: missō ad eos nuncio, illos in castra uocauit, insignioris tituli promissione facta: q̄ principatū suū non satis illustri nomine, pro magnitudine ditionis tenerent honestatum: duces se illos creare pollicet. Illi magnifica Cæsaris promissione mouent, nescientes, q̄ sub specie honestioris tituli, ad quādā Romani regni obligationē, si non seruitutē, deuinciantur. Dum ergo Cæsar cum rege transigit de rebus futuræ affinitatis, aderāt nūcī Kasimiri, & Buggislai principū, illos non longe abesse testati: sed Danię regis metu, cui sint hostes, accedere non ausos. Imperator cū paucis cymbā conscēdit, regē petit: inopiuatus sane aduētus eius in regiã nauim. Rex mirat: prefatus, se obuiū prompte uenturū, si nosset: indignā se rem cernere, q̄ minor a maiore uideat. Cæsar nihil ea re cōmoueri oportere testat: familiaritatis esse iura, inuicē sine discrimine se salutātes præuenire. Rex colloquij habēdi gratia primores suorū cōtrahit. Cæsar exponit Henrici Leonis iusto odio, Wādalorū se principes quibusdam pactionibus euocasse: que tñ pollicitationib⁹ pridē regi super ea re factis, non obuiet: pati rex non grauetur, illos adire pacatos: facta Henrici plena expugnatione, tum se promissioni, quā regi fecerit Bizūtij, operā daturū. Rex comiter respondet, Non esse eam iustā causam, que Cæsarem ipsum suis castris extraxerit: etiã per nunciū uel minimū, agi potuisse inter eos: qui iam non solū affines, sed amicissimi habeantur. facile postulatis annuit. Igitur ueniētes in castra Cæsaris principes Pomeranorū: ducali nomine, traditis aquilis, cum bannerio insigniunt: factaq; de homagio fide, in propria reuertuntur. Cæsar priusq̄ rex abiret perēgit, ut filia altera Waldemari regis, Sifrido Turingorū principi, coniunx daretur: celebratis proxime nuptijs in Sleswico urbe, tum non mediocri.

CA. XV.

Bsidio durabat ad Lubicam: Cites cum militaribus, cum urgerentur obsidione dura, nec spes superesset ab Hērico Leone, iam rebus destituto, obsidionē posse dissolui: inito concilio, episcopū loci Henricum, cuius de uirtutibus diximus, adierūt: orantes ut legationem subire non grauaretur ad Cæsarem, his uerbis: Fidem, Cæsar inuicē, quam debemus principi nostro, ad sanguinem usq; seruare, iustum arbitramur: sacramenta, ut uitam, in precio ducimus: uinci possumus, flecti a

q̄ iij

Imp pmittit
legationē ad
H. Leonem.

H. Leonis
uoluit ut ce-
deretur for-
tunæ.

Cæsar auxit
Lubicē pri-
uilegia.

Medietas tri-
butorū datur
Comiti.

Imp ingre-
dit Lubicā.

Wādali stru-
unt arces ad
ostia flumi-
num.

Rex Danorū
armat classē.

Iutæ cōtem-
ptores.

Rex febrī
corripitur.

fide non possumus: Si permittis, legationem mittim⁹ ad eum, cui obstrin-
gimur: eius cognita uoluntate, tibi respondemus: Interea si uel, quod pre-
camur reijcis, aut mutata sentētia, cum pendeat legatio quicq̄ fuerit a tuis
quos in arma ducis, attentatū, quod uiros decet fortes, fidei uitā impēde-
mus. Ille non grauatus, munus legationis subiit: & mandata Imperatori
adeo suauiter peregit, ut libens ille cederet postulatis: permittens legatio-
nem ad Henricū Leonē, qui tum se Stadis cōtinebat. Tāta deniq̄ affecti-
one motus est in episcopū Cæsar, ut illū pro uitæ sanctimonia, quā per fa-
mā acceperat, proq̄ singulari eloquētia, diligeret plurimū: Et qm̄ malis
tum ille febrīb⁹ uexabat, suū illi physicū Cæsar pmisit, ut eius opera cura-
ret. Ciues legatione missa ad dñm suū, reportarūt, illū cedere fortunæ, illi
se pmittere, & ipsi cedāt tēpori, & necessitati. Hoc cum acceperant, egres-
si primores ad Impatorē, supplices rogarūt, ut ante deditiōē clemēter an-
nuat pristinis urbis libertatib⁹, & possessiones pmittat, quas de munificē-
tia principis sui haften⁹ tenuissent. Cæsar non ea modo cōcessit, uerū au-
xit insignia ciuitati priuilegia: super quibus Imperatoriæ datæ sunt litere,
que extāt. Adolph⁹ Holsatię comes iam erat in castris Cæsaris, pulsus pri-
dem ditione per Hēricum Leonē, quem, ut diximus, in iram prouocauit,
q̄ captiuos in Halrefeld non redderet. Huic Imperator medietatē tribu-
torū toti⁹ ciuitatis de teloneis, molēdinis, trapezetis, in beneficio dedit, ut
inde militaret Imperio: præsertim quia eadē ciuitas comitis patrē, & dñm
habebat, & fundatorē. Hic comes eisdē in castris Hāburgēsis, insignia
que extāt, priuilegia impetrauit. quib⁹ de more firmatis, Imperator solē-
ni pompa urbē ingrediit: magnifice susceptus a ciuib⁹, cum hymnis, &
laudibus, tripudiāte clero, & omni populo. Hęc est illa prima Lubicæ ad
Imperiū susceptio: que facta est anno Christianę salutis. MCLXXXII.
imperante Friderico. I. cuius uiribus & armis cessit. CA. XVI.

Er eadē tempora Wādali arcē quā ad Zueni fluminis erexerāt
p ostia, ne Danis pateret ingressus: quia inundatione, & ui tēpesta-
tis perierat, geminā pro una instaurare cōnitunt: ut & Zuenus,
& Panis, uterq̄ fluuius, ab Danorū incurſu seruariet. Iam per brumā com-
portauere ligna, magnocq̄ labore insteterunt, ut perficerent: priusq̄ hostes
impedituri, possent irrūpere. Ea cum regi nūciarent, cōtractis undiq̄ na-
uibus, classē instruit atq̄ perarmat: in celeritate plurimū cōstituēs: Sed
iam absolutū opus acceperat, cum ille adhuc in uiridi sinu, classē suā col-
ligeret: nec min⁹ tñ expeditionē preparat: Sed ingrauescēte iam etate Ab-
soloni, atq̄ Kanuto, filio regēdas legiones permisit: Pōtifex Scanj̄s, atq̄
Zelādēsibus, ductorē se futurū spōdet: Iutis nequaq̄, qui etiā iunioris re-
gis facile pro solita cōtumacia cōtemnerēt adulescētiā. Qua rex difficulta-
te perspecta, ipse ductor agminum ire contendit in expeditionem: etiam
si corporis uirgines reculent: Sed ab annis, atq̄ laboribus accedente mole-
stia curarum, febris regem apprehēdit. Quo cōspecto, Iutorum primo-
res ad omnia se beneuolos promptosq̄ pollicentur: regem orant, sibi par-
cat, domi sedeat, illos in expeditionē ire sinat. Interim sub Iutia tempesta

Videre iam signa Danica de malis: Absolonis uexillum uolitare
 f uisum: que ut erant hostib⁹ inopinata, ita stuporē iniecerāt cum
 formidine. Igitur classis, que in anchoris quieta stabat, ubi Da-
 nos adesse cōperit, anchoris sublatis, fugam inijt: Dani institere fugientib⁹
 bus: Tanta facta est trepidatio, ut alij desperata fuga, q̄ maioribus nauib⁹
 gijs ueherētur, in pelagus desiliere: terram pleriq̄ petentes, per nemora &
 saltus euadere conati, a Iarimaro pro magna parte cedunt: Multi de ma-
 iorib⁹ in minora nauigia trāsire, oppletacq̄ multitudine, mersere nauigia.
 Ex tanta classe quingētarū nauiū, quinq̄ & triginta saluę abierūt: ceterę
 aut in Danorū uenere potestatem, aut mersę mari perierunt: Tantaq̄ fuit
 Absolonis auspicijs illa uictoria: ut post eam diem nulla sit Wādalorum
 classis ausa Daniā infestare: & perinde pyratica gentis illius repressa, &
 edomita, finē habuit. Cōtemplandarū aut rerū gratia misit Absolon ora-
 tores ad Buggislaum, cum mādatis coarguēdi eum de perfidia, deq̄ ru-
 pta cum Danis societate: & hanc quidē legationis speciē prētēdentes, reue-
 ra cōspicere uolebāt, quid tanta clade accepta, hostibus animi esset. Dux
 summa dissimulatione tegebat acceptā cladē: eam prę se ferēs fiduciam,
 quasi nihil actum uideretur: sed populi, partim gemit⁹, partim clamorem
 audit, isq̄, dum quisq̄, suos requirebat, prodidit, quid factū esset: tātuscq̄
 motus incubuit, ut uisis legatorū nauibus, nouā in fugam penderēt. Dux
 tñ gratias haberi iussit pontifici, q̄ boni cōsuleret: facturum se deinceps,
 quicquid illi uideretur. Premittit pōtifex ad regē uictorię tantę nūcium,
 cum Buggislaui tētorio: quod in argumentū magne pręde prētēdebatur.
 Wiburgi tum rex agebat: quo loco, contracta concione, iubet exponi ui-
 ctorię ordinē: nouamq̄ ex cōsilio Absolonis uictoris, expeditionē hortat⁹
 fieri nūcius: ut priusq̄ se recolligāt hostes de integro opprimant: Alacres
 omniū animi fuere, classiscq̄ non cōtemnenda decernit: auspicijs Absolo-
 nis in hostē ducenda. Nihil enim actū arbitratus est, q̄diu aliquid super-
 esset agendū. Ergo, ut qui cōepit, perficiat, in hostē ducere decernitur, du-
 ce Absolone: Rex interim cōponēdis in regno rebus intendit. XX.

Ost ingentē illam uictoriā alacriores Dani, ducūt in Wolgastē
 p ses: Sed illi iam hoc prospiciētes, Panis amnis fluenta, magnis sax-
 is, imperuia fecere: Sed uirtuti nihil inuiū: Vt militibus laborū
 author esset Absolō, se misit in undas: ut exemplo ceteros, puocaret: Effē-
 ctumq̄ breui, ut trāsitus nauigijs pateret. Sed ubi propius urbi admouēt
 exercitum, palos sub aquis experti sunt defixos, quibus aditus ad mœnia
 intercluderetur. Qui aut saxa remouerant, palos obsistere non sunt passi:
 dissilientesq̄ in aquis pugnauerunt. Hostes a mœnibus, fortissimē missis ia-
 culis, Danos infestauerunt: sed corporū agilitate, pro magna parte sunt eui-
 tata tela. Conspectus in nauī Absolon, urgere pugnātes, cum a mœnibus
 balistario designaret, insignis clypeo, & signorū luce, animaduersum est a
 quodā suorū cōmilitonum, illum oculis signari, qui hoc Absoloni insinu-
 andū putauit: Vides, inquit, here signari te oculis, & diligenter ab iacula-
 tore catapultario obseruari: Mitte, inquit, illum ut nostri curā habeat: Ita

Wādali fugi-
unt.D. naues in
xxxv. resolu-
tæ.Oratores ad
Buggislaui
uictum.Buggislaui tē-
torii i prędāDani in Wol-
gastenses.

Pali sub aq̄s

Absolō desig-
natur cata-
pultario.

•
Nauis incensa
hæsit.

•
Temerariū
armato hosti
se credere.

•
Dani terrā
uaſtant.

•
Cæduntur
ciues.

•
Duæ arces
cōcremātur.

•
Canitur res
coepti.

•
Tribufana
populātur.

inter media pericula, generosus spiritus, de capitis sui pnicie ridebat. Visum est Danis, hoc oppugnationis genus infructuosum. Esbernus gradiorē e suis nauē, stuppa complet de littore; ac reliqua igni facili materia: illam a uentis appellii mœnibus curat: ut incēdio suo, subruat tabulata propugnationū: sed hæsit nauis incēsa, palo defixa, ut innocua cōsumeret. In modico fortunę ludibrio, & hostiū salus, & Danorū herebat uictoria. Buggilla aut cum equitatu aduenit, colloquiū deposcens Absolonis: ut interim de pace cōstitueret. Accessit ille in præfluentē duobus nauigijs. Rogatus a duce Absolon, ut cōtinentē terrā peteret, facilius in tentorio, quā nauigio rē agi: credidit pontifex, cum nihil doli suspicaretur. Retentus tamē a suorum quopiā, arbitrante, temerariū uideri, armato se hosti credere: somniq; sui monita adiecit. Recogitās secum pontifex, remandat duci, equum uideri, ut si colloquiū expetat, ueniat minor ad maiorē. Adhuc Danis omnia cōstare ad uictoriam, quo rectius illis pareatur. XXI.

Vx audito uictoris insolenti uerbo, statim abiit: que res molite d fraudis Danis ingessit suspiciōē: ut qui soleret, etiā minores ob causas, Absolonis ratē petere, nunc in tanta patrię clade, & periculo, recusaret. Dani relicta obsidione, terrā uaſtare aggressi, ponte facto, copias trāſponūt: sed angustijs loci celeritatē non ferētibus, opidani trāſe untes infestauere. Deturbati a sagittarijs, cōtinentē petiere, cōuitijs & clamoribus, hostē insequuti. Tanta aut opidanorū mentes pertinacia corripuit: ut relictis mœnibus, tētoria Danorū, que paucis colligenda reliquerāt, inuaderēt. Equites qui a tergo imminebāt, propter fumū non cōspecti, audaciā illis fecere, sed superueniētes, facile dissiparunt turbā siue ordine. Ita in conspectu opidi celsi ciues, supplicia luerūt cōuitorū, que exercitui ingerebant. Osnes horū casum, ubi audiuerunt, suburbia sua immisso igne cōcremauerunt: ne hostilis uictorię gradus inde fieret. Inde Iulinū petere placuit. Premissus Esbernus, qui Zueni fluminis ostijs insisteret, deiectis propugnaculis, arces subuerteret, aut ad minus oppugnaret: donec Absolon cum copijs superueniret. Adnauigauit ille, & iam de longinquo portę illi patuere. Nam impositi præsidio, cum hostē cernerent adnauigare, diffisi munimentis, fugā inierūt. Incense arces ambę concremate sunt, fumusq; Absoloni de longinquo conspectus, & superueniētes nuncij certam rem denunciauere. Igitur Absolon hac parte laboris a fratre leuatus, uaſtationi institit finiū Iulinēſium: Itaq; opida captu difficilia, & iam cōmeatibus uacua, deserenda Dani putauerūt: post collectas fruges, potius plenas, quā nunc uacuas, censuerūt adoriendas. Receptui cani iussit Absolon: Vbi egressuri fumantes Zueni arces cōspexere, a fundamentis subuerterunt: lateres adhuc ab incēdio calentes, in profundum icere: & hic fuit expeditionis huius exitus. XXII.

•
a
Vtumno domi peracto, rex Kanutus, expeditionē in Wandalos orientales renouauit, duodecim millibus ex Rugia assumptis propugnatoribus, quę gnari locorum uiderētur. Proxime igitur Tribufanam prouinciā populabūndus aggreditur: Inde ad Circipanēſes con-

uersus paludē paterna militiā insignē ingressus, urbem Lubuinā petit: sed obsidioni instādū non duxit. Igit̄, ea preterita Demyno propinquat, urbi tam hostiū securis ciuib⁹: ut quasi in media trāquillitate, cōuiujs, & choreis indulgerēt. Mirat⁹ rex tantā populi fiduciā, herere cœpit: sed munitiōnem cōtemplatus, & q̄ obsidionis apparatus non haberet, preteriuit. Iam in naues agmen cōuertitur: Sparsi ad prædā late, redeunt. Rex ad signa demorat⁹ accipit nunciū, locupletē uillā animose ab hostib⁹ defendi: si accedat auxiliaris manus, posse expugnari. Copiē deerāt: lubet tñ cum dimidia presentiū manu Absolonē ferre suppetias socijs, Ille quo paucitatem dissimulet, iubet incedere sparsos, perq̄ nemorosum iter, alios iterum se, atq̄ iterū ostētare: nōnullos retro abire, crebriusq̄ adequitare: quo magni incrementi speciē faciāt in oculis hostiū: quorū lōge maior multitudo, uicta, atq̄ fugata opimā prædā Danis reliquit. Deerant, qui ferrēt: incēsa, cremataq̄ est: militib⁹ uehemēter dolētib⁹, q̄ magna militiē premia ignis absumeret, cū iam essent in uictoriē potestate. Absolō ad regē regreditur, propter Lubuinā agmina cōtinētē: factoz̄ a Rugianis pōte, exercitū per Lacunā facili labore trāsmisit: Inde in portū se recepit cum classe, non lōge a Pani anne: ubi tēpestate diu uexat⁹, cū iam cōmeat⁹ pene deficerēt, petenti Buggislo, per legatos rex permisit treugas.

XXIII.

Xactis domi hybernis uerno tempore, expeditionem rex curauit e renouare, mouensq̄ in annē Zuenū, Grotzuinā urbem lacerat, prouinciāq̄ despoliat. Ibi Iarimarus lituo admonitus, q̄d terribilius insonuit, regē admonuit, hostes adesse. Absolon non ante denūciādū hostium instantiā, q̄ oculis cernerētur præfatus, timoris id signum uideri uolebat. Tum Iarimarus. ancipiti se questus laborare periculo: Siquidē, sileat, euentū præuisum non prænūcians, perfidiē: sin admoneat, timoris arguat. Parū ea prouincia explere potuit præde auidos. In Pomeranos duccendū erat, locupletiorē ut rebātur regionē: Longinqua militiā, & cōmeatum difficultas, erat prospiciēda: Sed dulcedo præde fecit omniū immemores. Abeūt, prædant, omnia uastāt. Wādali se mœnibus cōtinuere. Libet hoc loco paucis interfari, dum crebras inuicem expeditiones Dani in Wandalos, & illi uicissim in Daniam excursiones fecere, non alterutrius partis internecionē questitam uideo: poterant enim Dani aliqñ depugnare: sed abstinerūt: ne quotidianus illis deesset hostis. Volebāt superesse, in quos uires exerceerēt: ne desidētes, ad intestina, & domestica bella peruenirent. Wādalis quoq̄ ea res ludibrio uisa est, qui pacem equis conditionibus constituere poterant, nec uoluere. Sepe redit in mentem, quod apud Helmoldū legitur. Pro ludo ac uoluptate fuisse Wandalis, Danis conflictari. Altius erat cōsiliū Romani senatoris Scipionis Nasice: qui in Romano senatu, dum hoc ageretur, uetuit Carthaginē deleri, ne Romanis ciuib⁹, & militib⁹, deesset emula uirtus: qua exerciti sese acuerēt. Vidit enim quod futurus declarauit exit⁹, Romanos delicijs, & ocio, defluentes in mutua uulnera conuersos, tam magnum imperium, a patribus constitutum, protinus subuersuros.

CA. XXIII.

r i

Demynum
opidū munitissimum.Dissimulatur
paucitasPræda opima
Danis
relinquitur.

Fuit Treuge

Grotzuina
laceratur.Sic de præda,
admonens de timore
notatur.Wādali mœnibus
se cōtinuarent.Wādali noluerunt
pacē.Cōsiliū Scipionis
Nasice

Wādalorū
intestinum
malum.

Fratruelles
plusq̄ ciuili
bello dissidet

Burewinus
capitur.

Rex Daniæ
arbitet.

Causa ob
quā titulus.

Pribisla⁹ fun
dator mona
sterij.

Incurſio in
monasteriū.

Reſtauratur
monasteriū.

Rientalis quidē Wandalia, ita Danorū regi cōſtictatur. Interim
 o Obotriti & Kiſſini, multis inter ſe prelijs, in teſtino malo labora
 uere, digladiabantq̄. Aberat Hēric⁹ Leo domitor ambarū par
 tium: iam ab Imperatore pulſus, in Angliā per id tempus exulabat. Erat
 enim poſt millecentū tertius & octuageſim⁹ annus, cum ea que cōmemo
 rauimus gererent. Fratruelles duo, Burewinus Pribisla, & Niclot⁹, que
 nos Nicolaū uocamus, Werzlai, fratrū filij, terrā tenebant. Niclot⁹ qui
 dem eam, que nunc eſt Magnopolis, Burewinus ad oriētē magis tenuer
 re ditionē. Ex quibuſdā in ſe rebus, magnis motibus uerſi, ciuili, & pluſq̄
 ciuili bello diſſidebāt. Acciuerat ſibi quiſq̄ fauorē uicinarū principū. Nā
 Nicloto Bernardus tum dux Saxonie ſtudebat, eidēq̄ Iarimarus faue
 bat princeps Rugie: Burewinus aut̄ Buggiſlaū Pomeranie ducē, habuit
 adiutorē: Tenebat enim coniugem, Henrici Leonis filiā naturalē: & pro
 pterea, cum eſſet Buggiſlaus Hērico exulanti amiciffimus, partes fouebat
 generi ei⁹ Burewini. Proceſſit ea cōſtictatio in magnā partis utriuſq̄ ia
 cturā. Nam Burewinus, dum Rugiā ſuis partibus aduerſantem nauibus
 uexat, capt⁹ a Iarimaro, mittit regi Daniæ, cui tum Rugia parebat: Ibiq̄
 captus diu detinetur. Niclot⁹ quoq̄, dum aduerſas partes auidius q̄ cau
 tius inſequitur, incidit in manus Buggiſlai, ducis Pomeranorum. Sed rex
 Daniæ Kanutus, qui Burewinū tenebat, arbitet factus inter diſſidētes, ita
 litē diremit: ut Nicloto Roſtockiu cum terra Kiſſinorū; Burewino uero
 Ilow & Magnopolis (ea eſt terra Obotritorū), pueniret, & uterq̄ de ma
 nu regis terram ſuam recognoſceret: In quā rem dedere obſides uiginti
 quatuor, inter quos erat Burewini filius: Hęc eſt altera cauſa, cur Daniæ
 reges titulū ſibi deſumant, ut ſe Wādalorū quoq̄ reges profiteant. Nam
 primā ex Kanuto Obotritorū rege, ſub Lothario Imperatore, eius nomi
 nis nouiſſimo, accēpere. Ex hoc die Roſtockcēſis ditio permāſit diuiſa,
 a reliqua Magnopoli, uſq̄ dum per mortē nouiſſimi dñi, quem puerū de
 Roſtockio dixere, Magnopolenſiū principatui cōſolidaretur. Arcē qui
 dem Roſtockij cum opido, primus Pribiſlaus, Burewini pater, cōmunie
 rat: Nunc aut̄ ex regis Danorū partitione, ceſſit Nicloto. Pribiſlaus enim
 Burewini pater, primus ciuilitatem cum Chriſtianismo in terra firmavit:
 Monasteriū Dobran (quod ſupra dixim⁹) fundauit: cum Hērico duce in
 terrā ſanctā eſt peregrinatus. Cum aut̄ ex ea reuertereſ, puincia ſua in bo
 nū modū cōpoſita, reb⁹ exceſſit humanis, ad annū Chriſti, LXXVIII.
 poſt millecentū. Quo ſubtracto, qui ex proceribus fidem Chriſti nomi
 neten⁹ coluere, non ex animo, cum metu principis, magis q̄ timore Dei te
 neretur, facta incurſione, monasteriū Dobran, ferro, ac flammis inuaſere:
 obuioſ obtruncauerunt, rati religionē nouā facile ſubruui: ſi caput religionis,
 quod ibi eſſe interpretabatur ſubuerteretur. Niclotus Roſtockij & oriē
 talis citra Panim puincie dñs, collectis armis, occurrit graſſatoribus. Sed
 pro multitudine hoſtiū, agmen eius intercipitur & pene ad internecionē
 cedit, uix ipſo dilabēte principe. Burewinus, patris ſui plātationē non eſt
 paſſus diu manere ſubuerſam: ſed magnifice reſtaurauit monasteriū, locu

pletauitq; datis predijs plurib⁹. Subuersores aut, quia male potētes erāt, non tam armis q̄ prudētia, & ratione māsuēfecit, ut ex animo fidē amplecterētur: quę fuit optabilis cūctis uictoria, ut ille uiros, sic ipsi errores superaueret: Cuncq; monasteriū indies religione & opib⁹ floresceret, erat uir pastorius, qui sacra die pasche, de manu sacerdotis accepto uenerabili sacramēto, cogitauit curiosus, de illo aliquid cōstituere. Nam cum cerne-
ret ab omnib⁹ summa ueneratione haberi, indignū ratus in uentrē demittere, asseruauit in ore, & clam egressus ecclesiā, baculū pastoralē, pedum uocant, arripuit, & capite fisso, sacramētum immisit: arbitratus gregem suum prosperari patrociniō rei sacratissime. Vise sunt noctib⁹ ardere cādēle quacūq; parte domus cōderet. Sepe locū mutauit, idē puenit. Id diu preter uxorē nouit nemo: Innotuit inde ceteris: puenit ad sacerdotē: inde ad pontificē. Re cōperta, ut gesta fuit, summo honore uenerabile Christi sacramētū deferri in monasteriū: ibiq; diu magno populorū concursu incla-
ruere Christi mirabilia: cū de more facta & infecta nūciarētur. XXV.

Er ea tempora, cum Henricus Lubicēsis antistes, uir per omnia
p prudens, religiosus & sanctus, ad meliora trāsisset: sepult⁹ in ecclesia sancti Iohānis monasterio fratrum suorum, ubi nunc est monialiū cōuentus: tum erat fratrum sancti Benedicti, qui nunc translati Cismariam habitāt: qui locus ex uicinitate maris nomen tenet, Canonici Lubicenses, apud Imperatorē egerūt de successore. Nouella plātatio principū fauore indigebat: Ideo non audebant canonicā sine Imperatore iam Lubicę dño inire electionē: Aditus Imperator dedit illis quendā ex premōstratēnsibus prepositū. Auersati illi, ordinis sui uirū petierūt: Circūspiciēs Imperator, quia indigebat res uiro ciuilib⁹ rebus exercito, propter rei nouitatē: dedit eis Conradū ex aulicis suis proximū scribā: nunc uocāt Cācellariū. Elect⁹ ueniens ad ecclesiā suā omnia prudenter ordinauit. Imprimis clerū in uitę sanctimoniā redegit: populū in his, quę sua sunt, non est passus aberrare: Clero satisfecit eruditio uiri precipua: laicis cōspicua fuit uitę seueritas, & sanctimonia: quę utraq; in illo uiro pollebāt. Cōsecrationē suā cōsulto dif-
ferebat, explorare uolēs, & uires suas in sacro ministerio, & prouēt⁹ ecclesię in sustinēdo onere. Tenebat multas in multis ecclesijs prebēdas & dignitates, quas illi cōsecratio mox ademisset. Reperit aut Adolphū comitem, iam per Imperatorē terrę suę redditū, cum illum Henric⁹ Leo eiēcisset, grauius incumbere ecclesię suę: q̄ ad predia nonnulla olim ecclesię suę debita, non aditū illi permetteret. Et cum nec apud Imperatorē eius rei satis salubre remediū inueniret, deliberatus, adiit Sifridū Bremēsem archiepiscopū, & in manibus eius reliquit episcopatū suum: rescribens clero, ut de alio cogitarēt pontifice: absoluit eundē, ab obediētia sibi nuper prestata: siue q̄ loci illum qualitas nō oblectaret: siue q̄ ab Imperatore dño suo maiora quedā prestolaret. Ecclesia ergo Lubicēsis, pastore destituta, circūspexit. Longe aberat Imperator, in Italica expeditione occupatus. Igit⁹ Hartwic⁹ Bremēsis archiepiscop⁹, qui Sifrido successerat, in Hamburgū euocauit canonicos Lubicēses, cum illis de electione tractatur⁹: Et cū ue-

Optabilis uictoria.

Miracula ob pastoris specorū simplicitatem.

Capitulum Lubicē ad Imp. pro nouo epō.

Cancellari⁹ sic epō.

Pluralitas beneficiorū etiam olim.

Dimittit in manib⁹ archiepī epātum.

Hamburgū uocāt canonici

Glacies trāsi
cū Albis im
pedit.

Elect⁹ recu
sat p⁹ humili
tate.

Inuestitura
de manu
Imp⁹.

Præsidium ad
Trauenam.

Cōtētio sup
uectiga lib⁹.

Lubicēn⁹ co
miti. CCC.
marcas.

Roboratur
indulta Lu
bicensium.

nissent archiepiscop⁹ Albim trāsire nō potuit, q⁹ glacies occupasset, necdū firmata ad gressus, nec cedens nauigationi. Igit⁹ in purificationē Marię redilata, uenit archiepiscopus Lubicā: ibic⁹ electionis instituto negocio, diuisa sunt uota. Nam alij abbatem uoluere Harsueldēsem, eiusdē archiepiscopi germanū frat⁹: alij uero prepositū ecclesię suę p⁹ferabant. Sed eo res finit, ut utroq⁹ dimisso, in Theodericum in Zegebergo regulariū prepositum cōsentirent omniū uota. Recusauit cōstanter refugiens humilitas: multis multorū hortatibus, uix potuit permolliri, ut flecteretur. Subiecit uolens nolensq⁹ humeros, & permāsit in prepositura sua ad reditum usq⁹ Imperatoris de Italia: & cum archiepiscopo tum ascēdit in eius p⁹sentia accēptaq⁹ inuestitura, pro consuetudine illorū temporū, de manu eius redijt Bremā cum archiepiscopo: ibic⁹ sanctificationis oleo est delibutus. Hęc est prima in hac ecclesia libera electio pōtificis: Nam Hēricus, qui solebat urgere, illo tempore exulabat in Anglia. XXVI.

Dolphus comes, qui iam in Holsatiā redijt, episcopū honorifice excepit, permittēs omnia ecclesię, quę ad ipsam de ueteri memoria pertinuisse memorarent: noluit ecclesię alteram inducere calamitatē. Nam Cōradū uirum magnificū Imperatoris cancellariū, per seueritatē suam ferebatur abegisse. Idem tñ Adolphus, ciuib⁹ tum Lubicēnsibus durior imminebat. Nam ad ostiū Traueng, p⁹sidiū erexit, ueteri designato, per ea tempora, quibus Imperator Lubicā obsidebat: sed illud uet⁹ mari alluebatur, non usquequaq⁹ ualidū: Nouum uero introrsus collocabat ad terrā, firmauitq⁹ magis, ut uectigalia desumeret ab ingrediētibus & egrediētib⁹ mari. Ciues se opposuere Lubicēses, libertatē ab Imperatore collatā p⁹ferētes. Ille reiecit, nihil donauisse Imperatorē noui sed uetera stabilis: Cōstare inter omnes Hērico Leonī persoluta in eo loco uectigalia: sibi quoq⁹ in eius ius succedēti, esse p⁹soluēda. Ad quę ciues Hērico ad tēpus, dum portū instrueret, dum graui rerū mole laboraret, p⁹missum, ut acciperet ab trāsēntib⁹: Ceterū tēporalē rem nō p⁹judicare perpetuę libertati: habuitq⁹ comes q⁹d huic obijceret: sed cōtētio p⁹ducta est ad Imperatorē. Interim quę in iure ciuitatis erant per Holsatiā in pascuis, fluuijs, syluis, comes ciuib⁹ ademit: Imperator interposita opera, rem ita composuit: ut ciues trecētas argēti marcas comiti p⁹soluerēt, & in libertate p⁹manerēt. Ceterū p⁹ pascuis, & flumine, alias ducētas annumerarēt, & flumine uelut sui iuris uterent, usq⁹ in Todeslo, exceptis pascuis, quę pridē ad annū Dñi. LXXXVI. in Reynefelde, tum inchoato monasterio, donarent: cū Bernard⁹ dux Saxonie annueret, & comes de suo cōsentiret. Imperator, interposita autoritate roborauit. Hęc autē ciuiū Lubicēnsium renouata indulta, Imperatoris sunt literis roborata. Adolph⁹ ergo, q⁹ pridē reuersus in ditionē Holsatię de Scowenborg, uicino loco Locken, fratres in eā terrā introduxit, & monasteriū in Reynefelde inchoasset, p⁹ hęc tēpora instatissime curauit cōsummari: memoriam ibi cōstituēs, sui nominis sempiternā. Sed nō est illi satis p⁹missum, in ea terra finire. Nā exactus est q⁹d infra dicem⁹, & in primā de Scowēborg, est retropulsus ditionē. XXVII.

Virexit interea noua controuersia inter Imperatorē, & Danorū
 regem: quę in longum, & multiplicē Holsatię, & Wagrię labo-
 rem excreuit: Vnde rex omni Teutonico infensus nomini, quā-
 to potuit odio, est infectatus. Misit enim Imperator ad Kanutū Danię re-
 gem oratores, pro altera dotis dimidia, quā pater eius Waldemarus, cum
 Kanuti sorore, filio Imperatoris desponderit: quę etiam iamdiu fuerat in
 aula Imperatoris, per Germaniā enutrita. Rex auersat⁹ legationē, q̄ sci-
 ret Imperatorē non se equis intueri animis, pecuniā mittere recusauit: Sci-
 ebat quis Pomeranię ducē in se in excitarit, Sed tum qualicūq; causa pre-
 tensa, inanes remisit nūcios ad hoc missos. Imperator autē, & ante iusta in-
 dignatione succēsus regi, q̄ magnā Wandalię partē, quę Imperio pertine-
 ret, rex Danię occupasset: q̄ in Germanię finib⁹, & in littore Germanici
 maris sita esset: & q̄ Imperio recusaret hominiū pręstare: quod patrē ei⁹
 ferūt pręstitisse: & nūc accedēte noua causa pernegatę dotis soluēdg: ex-
 arsit in regē: & germaniā eius sororē regi remisit intactā. Ludouicus q̄q;
 Turingię princeps, eiusdē Imperatoris ex sorore nepos, matrē Kanuti re-
 gis, quā nuper accepit cōiugē, nunc repudiatā, a se dimisit, quęstā de mul-
 tis noui mariti iniurijs. Hęc semina erāt bellorū. Cæterū & Holsatorum,
 Wagriorū, Polaborū, Stormariorū terras, suas esse prętedebat: & eisdem
 omni conatu recuperare ex hoc die cōtendit: quę infiniti causa laboris fu-
 it: q̄n enim tot erāt in medio iniuriarū irritamēta, quęsiuit quęq; pars cau-
 sas in alterā. Quid uero iuris prętederit rex in terras memoratas, annales
 non exponūt: nisi, q̄d cōiectura prōptū est, recordari illū eorū tēporū, quę
 erāt sub Kanuto Obotritorū rege, qui omnib⁹ his terris preerat: cuius suc-
 cessionē rex pręferebat: ut esset Albis fluuius limes suę ditionis. Sed cum
 intercessissent tot anni, legitima trāsibat pręscriptio. Principes uero non
 legibus, sed armis prouincias quęrunt.

CA. XXVIII.

Er ea tēpora, Christianorū in Asia degētū (incoelitate dicā, an
 p ignauia) iterū est amissa Hierosolyma: Crux, misso in Germaniā
 de latere legato, prędicat. Ipse Impator cruce se munit, cum filio
 Friderico Sueuię duce: multi principes, nobiles, magnates: Sexcēta millia
 conscripta ferunt in eā militiā: Impatori enim suo, omnis pene Germania
 subscripsit. Aderat comes Holsatię Adolphus: Lubicēses, Bremēsesq; ci-
 ues nō defuere. Impator in ipso itinere, cum iam aliq̄t prelia in hostes sce-
 liciter gessisset, defecit in Armenia: Nam cum meridiani estus leuādī gra-
 tia, ingressus esset inexplorato riuū non magnū, sed uorticosum, in oculis
 omniū suorū perijt: nulli⁹ ei accedēte suffragio. Hic est ille Fridericus, quē
 Itali Barbarossam dixerunt. Exercitū filius eius cum primoribus ductabat:
 Multū in ea parte frustra laboratum: nam q̄d Christianis perierat, usq; in
 hūc diē irrecuperatū permāsit. Cum interea multi per æstū insuetū ex pe-
 regrinis languerēt, & acceptis in prelio uulneribus deficerēt, primi ciues
 Lubicēses, & Bremenses, productis uelis de nauib⁹ suis, fixere papiliones,
 sub quas egrorū multitudinē cōportarūt: pietatis studio illis obsequētes.
 Viderunt piā illorū operā principes, Fridericus Sueuię dux, & Imperialis

Kanut⁹ rex
 nomini Teu-
 tonico infen-
 sus.

Nūc Cęsa-
 ris inanes re-
 mittuntur.

Cęsar remisit
 regi sororē
 intactā.

Albis limes
 pręditur g
 Danos.

Hierosoly-
 ma amittit.

Imp. cruce si-
 gnat⁹ in Ar-
 menia obiit.

Lubicēn &
 Bremēn pri-
 mi tentoria
 fixere.

Initiū ordi-
nis beate Ma-
riæ Teuto.

Laici p̄sūt
pb̄ris.

Thietmarſi
Danis ſe ſub
ijciunt.

H. Leo Bar-
de Wic̄i ex-
pugnat.

Lubica ob-
ſidetur.

H. Leo iterū
Lubica potiſ

zegeberg
arx obſidet̄.

cancellarius Conradus, pridē Lubicēſis epiſcopus: & collata in uſus ege-
tium grandi pecunia, pietatis exēplo & ipſi inclaruerūt: & qm̄ forti in ara-
mis opere nullus erat uſus, ad pietatē intēderūt ſtudia: ꝑceſſitq; res uſq;
adeo, ut primū eius rei firmitatē quandā ſtatuerēt, ſub titulo Marię uirgi-
nis: quā multi etiā militares ſubierunt: Inde militaris ille ordo, puenit, qui
dicit̄ Teutonicorū: quē deinde aliq̄t intercedētibus annis, Fridericus, II.
Imperator obtinuit a Sūmo pōtifice cōfirmari: Nūc magnā Pruffię par-
tem, & Liuoniā pene totā tenēt: diſſeminati per Germaniā, in Reni tractu
multa poſſidēt, Lubicēſes, & Bremēſes, quia primi fuere qui ſemina futuri
ordinis iċcere, inter militares aſſumunt̄ in ordinē, cū alios plebeos nō ad-
mittāt, niſi in chorū ꝑſallētū. In his aut̄ ordinib⁹ militaribus, laici ꝑſunt
ſacerdotib⁹, quicq̄d alias de iure diuino cōueniat obſeruari. XXVIII.

Vm Imperator ſanctā in̄ expeditionē, Hēricus Leo ex Anglia
reuerſus in Saxoniā, ab archiep̄ſcopo Hartwico, II. benigne ex-
cipit̄: permittēte illi comitatū Stadenſem: tum Thietmarſi ſe iam
ab eccleſia Bremēſi ſubtrahētes, per Slewic̄cēſem epiſcopū Waldemarū
ſe coronę Danicę ſubdidiffent, ex cauſis, quas in Saxonia diximus: q̄ gra-
uiſſimo aere, qd ſoluere non poſſent, ab Adolpho comite, ꝑ eccleſia ꝑu-
gnātē, urgerent̄. Sed Hēricus Leo tum reuerſus, amicorū armis eiċcit Hol-
ſatia ꝑſectos Adolphi Hoſſatię comitis: quē ſemel ab illo eiċctū, reſtituz
it Imperator Fridericus: Sed nūc in terra ſanctā ꝑugnātē, facilius abſentē
ſuperabat. Comes de Daſſe, Adolphi auūculus, & in eius abſentia uicari-
us, cum matre Adolphi, quę eius erat germana ſoror, & cōiuge, quę filia
erat comitis de Querforde, Lubicā ſe cōtulit. Hēricus tum primū cōuer-
ſus in Bardewicū, expugnabat: Inde in Lubicā uerſus, eā q̄q; iuri ſuo con-
tendit recuperare: Et qm̄ cetera ſumus in Saxonia ad plenū exequuti, hu-
ius tm̄ Lubicanę obſidionis curſum ſatis erit explicuiſſe: nā hoc ad Wan-
daliā pertinet: cui⁹ primaria tūc, & nūc, Lubica fuit. Simonis & Iudę apo-
ſtolorū die, expugnatū eſt Bardewicū: & eiſdē copijs, circa feſtū Martini,
idē Henricus Lubicā coepit obſidere. Territi ciues euētū uicinę ciuitatis,
q̄ abſente Adolpho, imparati eſſent ad arma, miſerunt obuiā oratores, cū
exercitu ueniētī: poſtulantē, ut Adolph⁹ de Daſſe comes, cū matre Adol-
phi de Scowenborg, & eius cōiuge, ne non fidelib⁹ eiſdē Adolphi Hoſ-
ſatis, ſaluſ rebus, & corporib⁹, illeſi abirēt; ſe tum impatis parituros. Hen-
ricus annuit poſtulationi: & illis abeūtibus, ciuitate Lubica iterū eſt poti-
tus: Cūq; Louenborg arcē nouā, quā erexit Bernhard⁹ dux Saxonię, op-
pugnaret, ante exactū mēſem deditā accepit: ꝑaciſcētibus, qui int⁹ fuere,
q̄ ſalū abirēt. In Hoſſatia uero Leoni ſe omnes permiferūt: excepta arce
Zegeberg, quā Adolpho fideles uiri aſſeruauere. Hēricus Leo copias ſu-
as ꝑmiſit Waltero de Blādeſile, ad obſidionē memoratę arcis, accedētib⁹
Hoſſatis ꝑ Hērico: Verū illi ex animo nō inheſerāt, reuertenti Leoni: iā
ꝑcōnitētes, q̄ a comite ſuo trāſierint: ſeruiērūt tñ tēpori. Superfuere aut̄ in
Hoſſatia ex Adolphi amicis, quorū ꝑræcipuus Eggo de Sture: qui obſi-
dentes inuadēs, ſtatim ab Hoſſatis, qui ſpecie quidē obſidebāt, animo aut̄

fauebāt obsessis, adiuuat. Captus est Walterus, Hērici praefectus: & arcē
quam liber obsedit, iam captus insedit.

CA. XXX.

a Adolphus de Dasse coniunctis amicorum de Holsatia armis, ur-
bem Lubicā impugnavit: iam Henrico Leoni parentē. Prodie-
rūt ex ea eius nomine Bernhardus de Raceburgo, Helmoldus
de Zwerino, comites, & Iordanus dapifer: quibus congressi Adolphus
& Holsati, multos in Trauenam urgentes, miserūt: alios etiam captiuos
abduxere: Capti Helmoldus & Iordanus: Bernhardus de Raceburgo co-
mes uix elabitur. Capti trahuntur in Zegeberg, & deinde per interual-
lum aere magno perfoluto, laxātur, redempta libertate: Nam Helmoldus
trecentas marcas denariorū: Dapifer autem quia pecuniosus erat, sexcen-
tas marcas dedit argenti: quae res indicium est, Helmoldum non fuisse ex
comitibus. nisi protinus ei parsum credamus, quem sperarent amicum de
cetero habituri. Alterum uero, quod nihil aliud ex eo sperarent, emunctum
argento usque ad extremū facultatum eius: alioqui iniqua uideretur aesti-
matio, comitis, & uiri militaris, qui alias ministerialis esset suo principi.
Henricus tum Romanorum rex, eius nominis. VI. patre etiam uiuente
coronatus, iam res Imperij post patrē administrabat: Cum audisset Hen-
ricum Leonem in Saxoniam rediisse, & Lubicam recuperasse, Adolphi
terram occupasse, indignatus, contendit Brunswicum: & prope erat ut ca-
peret: non iniuste: quoniam Henricus res Imperij iam dudum inualisset. Henri-
cus autem Leo per submissos effecit, ut gratiā regis reciperet: & cōuenit,
ut redditis omnibus quae Adolphi erant, in terra sancta peregrinantis, Lu-
bicam sibi haberet pro dimidia, reliqua medietate Adolpho comiti refer-
uata: Sed & hoc in pactis erat, ut muros Brunswici quatuor in partibus
demoliretur: ne iterum uenienti Imperatori clausa esset: Louenburgū ar-
cem demoliretur: & filium suum iuniorem Luderum daret obsidem im-
plende pactionis, seruandaeque pacis. Filium quidē misit: qui non diu post
diem suum obiit in Augusta: de ceteris uero capitibus nihil est impletū:
filium tamen suum natu minorem Henricum, cum quanta potuit manu,
misit: cum rex expeditionē faceret in Apuliā: simul accepturus Romae
imperialē coronam. Breuius nunc cuncta transimus: quae ea sola contingi-
mus, quae urbem Lubicam, Wandalia praecipuū decus, respiciūt: reliqua
omnia in Saxonia plenius exequuti. Mirum est intueri, quoties intra cen-
tesimū annum, immo sexagesimū a prima sua fundatione, dominos muta-
uit: Nam ad annum quadragesimū post millesimum, inchoata a comite:
ab illo post incendium, transiit ad Henricū Leonem, qui illam per ordi-
nem egregium, magnopere auxit: deinde Imperator deditā, accepit: res-
tituta per illum in parte comiti: & post Leonis reditū, in ipsius rediit po-
testatem: Inde quoque comiti restituta: breui post concessit in ius regis Da-
niae: nouissime rediit ad Romanū Imperium: in qua ditione permansit in
hodiernū: diu, ut confidimus, permāsura: Et haec omnia intra paucos an-
nos, necdum centesimo eius anno euoluto.

XXXI.

a Dolph⁹ interim in terra sancta iuxta Tyrū, audiuit casus suorum,

r. iij

Lubica impugnatur.

Duo captiui aere se redimunt.

Inaequalis aestimatio.

Imp. ad se Brunswici.

Brunswici muros demoliti in parte.

Lubica saepe mutauit dominos.

Adolphus comes ad Imperatorem.

Adolphus reducitur in Holsatiam.

Titulus comitatus Raceburgensis durat.

Genealogia comitatus Raceburgensis.

Cessante linea redit feudum ad ducem.

Lubicenses uilipendunt obsidionem.

& quod Henricus Leo terram suam occupasset: amicorum fretus consilio, in patriam redire contedit: in Sueuia autem consalutauit nouum Imperatorem Henricum, Friderici filium: questus casus suos, Rex magnis muneribus datis, consolatur eum de terra sua omni modo recuperanda: Cum autem in Scowenberg peruenisset, cognouit undique sibi preclusum Holsatiam aditum: nam Stadium, Hamburgum, Louenburgum, Boycenburgum, Henricus tenebat presidens impositis: Wadaliam proximam Burewinus, ducis gener concluserat: Igitur ad Bernhardum ducem Saxonie, Ottonem marchionem fratrem eius contedit: quod manu ualida deduxerunt eum Erteneburg: Ibi exceptus ab Adolpho de Dasse, affine suo, & magna Holsatorum manu, reducitur in Holsatiam: Bernhardus quoque iunior comes de Raceburgo, quem Henricus de clericatu per dispensationem, ut presumit, apostolicam, ad militiam, cum esset subdiaconus, retorquebat: cum differeret partibus Henrici Leonis, cui Imperium aduersare, se contulit ad Bernhardum ducem, & fratrem eius Ottonem marchionem, & perinde Adolpho comiti indiuisus adhesit: Pater uero eius permansit in fide Henrici Leonis, exducis: nec diu rebus humanis superfuit: sed in claustro Raceburgo, in pace quieuit: additus patribus suis. Sed quoniam in terra Polaborum, in solo Wadalico habitauere comites memorati, non est alienum rebus, quas in manibus teneamus, originem, & exitum, comitum memoratorum, his rebus inserere: presertim quia titulus huius comitatus permanet in hodiernum, a ducibus inferioris Saxonie cum ditione possessus.

CA. XXXII.

Um Adolphus I. cedere cogere Holsatiam, pulso per Albertum marchionem Henrico Catulo, patre Leonis, Henricus de Badewide pro eo in Holsatiam reponitur: Sed cum breui conualuisset Henricus Catulus, & per arma Saxoniam recepisset, Adolphus quoque reuersus est in suam ditionem: & tum Henrico memorato primum Wagria permittitur: inde Adolpho procurante, terra illi Polaborum: dimissa in manibus Adolphi Wagria concessit. Hic est comitatus Raceburgensis. Genuit iste Henricus filium Bernhardum, post patris exitum rebus presidentem. Bernhardus genuit Volradum, Henricumque milites, & Bernhardum in Magdeburgo clericis ascriptum. Volradus in prelio aduersus Wadalos perijt: Henricus quoque immatura morte subtrahitur. Bernhardus ex clericatu redit ad militiam: & accepta uxore filia comitis de Haldermude, breui defunctus est: Paruum sui nominis, quem reliquit, infantem non diu post sequutus est pater. Ita finit linea comitum illorum: redijtque feudum siue beneficium ad ducem Saxonie Bernhardum. Sed hac anticipando dicta, hunc teneant locum. Adolphus comes Holsatiae redux ex terra sancta, in terram patrum suorum, cum iuniore comite de Raceburgo, Lubicam obsidione premebat: quoscumque de parte ditionis sue. In urbe rebus presuit Lutardus de Bergen, ab Henrico prefectus: Cumque per Trauenam rebus inuehens & euehens liber esset aditus, uilipenderant ciues obsidionem. Id ubi contigit Adolphus, palis in fluuium defixis, obstruxit aditum: & prefectus ad regem Danie Kanutum salutandum: gratis agit, quod per absentiam suam nihil sit passus innouari: quod non ignorauerit Waldemarum ducem Sleswici, regis fratrem, cum Waldemaro ibidem episcopo, manu ualida fines intrasse Holsatiae: qui ab Adolpho de Dasse, eius auunculo

repressi, obsides acceperunt, quod Thietmarcos iam Danis parentes non molestaret. Iunxerant enim Thietmarsii, postquam ab Hartwico secundo archiepiscopo Bremensi, grati pecunia exoluenda, sunt emuncti, se, quod diximus, Waldemaro Sleswickensi episcopo, & per eum coronę Danicę. Hęc & si sciret Adolphus, tamen prudenter dissimulauit, regi ad speciē nihilominus gratias habēs. Sic se habet inter homines ciuilitas: ut maioribus blandiamur, etiā si non ignoremus, nobis illos aduersari. Colēdi enim sunt alij, ut pro sint, alij ne noceāt, quomodo ueteres Romani, etiā febrē, & scabiē in dijs habuere, hoc, quod diximus, pretēdentes. Tempus id erat, quo Adolphus iam primū terris suis redditus, & ab Henrico Leone oppugnandus, plurimis indigeret, hinc, atque inde fautoribus.

XXXIII.

Vbica cōtinuata obsidione, ab Adolpho, & Bernardo comitibus premebat. Henricus autē Leo collecta manu in Stadjo, misit eam ad soluendā Lubicę obsidionē. Ascendētes illi per Albim nauis gijis in Louenborg expōiti in terrā, ducunt in obsidētes. Herēborg loc⁹ est mille a Lubica passibus uia ducere in Raceburgū: Ibi cōcurrentes copie Henrici Leonis, & comitis Bernardi, qui ab ea parte Lubicā obsideret, cōfluxerunt. Ibi pugnabat pater in filiū, Bernardus senior in iuniorē statē pro Adolpho. Sed tum iunior cessit, seq̄ recepit in Raceburgū. Ciues egressi omnē ei⁹ cōmeatū urbi intulerāt: & intrabat cum eis ciuitatē, comes senior, cum satellitibus, quos pro Hērico Leone ductabat. Quadringēti feruntur equites extitisse, qui cum comite seniore, pulso eius filio, Lubicā intrarunt. Hi, quod prima uictoria facti sunt alacriores, ausi erumpere, Holsatos ab altera parte obsidentes sunt aggressi. Habuere illi iam suppetias ab rege Danorū Kanuto. Ideo erūpentes Hērici ab urbe milites, facile in urbē repulerunt. Bernardus quoque comes iunior, resumptis uiribus, iam ad obsidionem suę partis redibat. Urgebant obsessi, iam pene fame laborantes: Equites obsessis nullo erāt usui: Igitur abire cōstituerunt, quod famē ingrauescētē cū suis illi iumētis augerēt. Ad orientē exiuerē, ubi neque Holsati, neque Raceburgēses, intercedēte lacu, poterāt occurrere. Bernardus iunior cum uideret abiisse patrē cū equitibus dimissa obsidione cum expeditis, tēdebat in uia, qua sciebat egressuros: Ibi insidiatus multos strauit, plures etiā cœpit patre incolumi abeunte. Capti multi ex ciuib⁹ Stadij, ad Adolphum iam egrotatē in Zegeberg pducunt: Tantę uictorię nūci⁹ illū recreauit: ut ex infirmitate respiraret. Ille data militibus pecunia, sui iuris fecit Stadēses captiuos, cum quibus ad partē loquit⁹, pmissionē ex illis accepit, Stadij, cū ueniret in man⁹ eius tradēdi: potius enim se comiti, quā Henrico, duro dño, seruituros. Qua pmissione sacramēto uallata, liberi remittunt, Ciues interim Lubicēses obsessi cōsultāt, quo sit opus facto: Nonnullis placuit se regi Danorū dedere Kanuto: ut in regnis eius liberius mercēt: Multi etiā ad Ottonē marchionē inclinauerē: sed peruicit eorū sentētia, qui se comiti permittēdos putauerē. Igitur pacti pristinā libertatē, comitē accipiunt in ciuitatem, dimissis incolumibus, qui pro parte Henrici Leonis ciuitatem in illam usque diem tutabantur.

CA. XXXIII.

Thietmarsii
Danis parēsMaioribus
blandimurLubica obsi
deturaFit praelium
inter patrem
& filium.Equites nul
lo erāt usui.Ciues Stadij
capti.Ciues Stadij
liberantur.Lubica ad
comitē redit

a Dolphus comes, cum non immemor promissi, quod a captiuis suis de Stadio acceperat, fortunam qua se parte ostendit, ducem sequitur: & contractis in Håburgo, quatas potuit uiribus, primū in insulā, quæ Gorgeswerder dicit, mouit: inde quatis potuit nauibus ingressus Zuīngam fluuiū, flāmis declarauit se adesse. Ciues Stadij igne cōspecto, cum præfectus urbi Cōradus de Rothe nihil hostile timeret, & p̄inde imparatus ad bellū & ad obsidionē, audiuit ciuiū iam nō occulta murmura, sed apertā indignationē, se pridem ciues suos amisisse, captiuos adhuc esse plurimos in Raceburgo, ipsos iam diu esse exhaustos, nō posse obsidionē p̄ferre, dedēdi se ac sua comiti consiliū inire: ipse cōscensis iumentis suis iam stratis, uelut alio procurādo, ciuib⁹ tuēde urbis mādatū relinquēs, irā rediturus abit: Statim qui in arce fuerant, cum ciuib⁹, obuiā comiti prodeūtes, urbis potestātē, se, ac sua omnia permittūt: Comes ingressus, præfecti uxorē cernens, curru impositā, abire quo uellet cum reb⁹, fecit potestatem: ea specie, multa foemine ille auexere, quæ iure belli comes, si perurgeret, recte tenuisset uictorię præmia. Iam Adolphus triū comitatuū titulo insignis erat, Sco wenburg, Holsatię, Stadij. Extant literę sigillatę, quæ Adolphū comitē Stadij præferūt. Nam hoc tempore erectū est uetus monasteriū Buxtehude: quod eius nominis uiri militares fundauerunt, in loco quo nūc est, necdū extāte opido, quod est in riuo Este, sub Henrico Leone, iam ex duce Hartwico secūdo archiepiscopo Bremēsi, & Adolpho comite Stadēsi, intra CLXXX. annū supra centū mille. Quod autē de Lubica dixim⁹, sepe illā mutasse dños, recte de Stadio cōfitebimur: qui comitatus uarie iactat⁹, plures habuit dños: quod in Saxonia plenius diximus: Primū enim marchiones fuere dñi, de stirpe Vdonis. Inde ad ecclesiā peruenit, primi Hartwici temporibus: A qua uia intētata, abstulit Hēricus Leo: & nūc qua uia accepit, denuo amisit, trāslatum ad Adolphum: Sed neq; in illius manu, quod dicemus, diu permansit.

Stadiū sæpe dños mutauit sicut Lubica.

Adolphus triū comitatuū comes.

Gorgeswerder insula.

Stadenses dedunt se.

Res Lubicę turbatę.

Ep̄s recuperat iumenta abacta per Bremē.

p Er quę tempora, Theodericus episcopus Lubicēsis, Tzeuenam in diocesi Bremēsi cenobiū sacrarū uirginū gubernabat, etiā in pōtificatu, sicut ante, refugij locū ibi cōstituens, ut erāt res urbis Lubicę infinitis iactatę perturbationib⁹. Cum ergo in eum locū uenisset, uisitādi gregis sui gratia, Bremenses ciues, cum aduersus Stadij præfectū, priusq; Adolphus acciperet exissent, prædā abegerūt: Nec magnopere, ut fieri solet in talib⁹, quid hostiū, quid amicorū esset discreuerūt: iumenta & boues monasterij una abegerūt in prædā: Spoliati pauperes episcopū circūstunt, deplorātes omnia se sua perdidisse: Bremēsis cuncta abigentibus. Vix sacra posuerat indumēta expleto officio, & pedes cum peditibus sequit̄ prædatores, per mille passus deprehēdit, suorū iumēta reposcit. Prædatores sacrā eius canicię, quam sudore madentē uiderāt uenerati, cū nihil hostile in eum sentiret, cum rubore reddiderūt, quę abstulerant. Cerneret, sacras pōtificis manus, taurorum atq; bouum cornibus insertas pro suis pauperib⁹ decertare: Itaq; inermis, & pedes, sua recuperauit, quę alius etiā eques, & armatus, non retulisset. Cunctq; archiepiscopus Hartwicus, per

eadē tempora Henricū sequutus Leonē, non recte afficeretur, ad eundem Theodericū Lubicensem episcopū, cognatū suū, q̄ a Bremēsi⁹, in quib⁹ omnē suam Theodericus cognationē haberet, eiectus tum esset archiepiscop⁹: prædia memorati monasterij satellites, uel Hērici, uel Hartwici misere uastauerūt. Archiepiscopus autē in Luneburgo apud Hēricū cōstitut⁹ frequēter episcopū ad audiētiā suā citauit per epistolā: Sed ille legitimis obiectis exceptionibus, extra puinciā, inter hostes suos, nec audebat, nec debebat cōparere: Et cum aliq̄n ad terminū peremptoriū esset citat⁹, ante exitū termini dicit̄ excōmunicatus. Nam cum proximo tempore Mindē esset cōstitut⁹, cōuentus archiepiscopi & Bremēsiū ciuiū, ut de omni cōtrouersia differeret: Inter alia archiepiscopus episcopū pronunciauit excōmunicatū. Bremēses autē eam sententiā exanguem & uirib⁹ carentē, cōtempserūt, cum episcopus eam non meruerit, nec esset legitimus impletus ordo. Pertrāsies inde pximis diebus, Cinthius cardinalis, in Daniā legatus, eam sententiā euacuauit. Hēricus autē iunior Henrici Leonis filius, habēs in comitiua archiepiscopum: Stadiū uenerat introire: Sed neuter admissus, indignationē auxere, & in Tzeuenā diuertētes, omnia que sanctimonialiū fuere, queq̄ securitatis gratia eo cōtulere agrestes, sine discrimine cōsumpsere: ut ancillæ Christi, que ibi clausę, sponso suo Christo celesti, die noctuq̄ laudū resonāt carmina, nimiū diuturna laborauerint inedia. Indoluit bonus pōtifex gregi suo: sed quid faceret potētorib⁹ secūdū seculū: Vbi poterat necessitati occurrebat. Ad interueniēdū autē erat strenuus: ad discordantiū cōpositionē humilimus: ita ut nonnunq̄ in pontificalib⁹ eorū puolueret pedibus, quos a recōciliatione superbus erexit, & auertit animus: Beatius dixit dare q̄ accipere. Vnde in cōsecrationib⁹ ecclesiarū, magis omnes de proprijs sumptibus accurate procurabat, q̄ illis grauis immineret. In frequentia suorū gaudebat clericorū: Hospes enim domi erat largissimus, foris uerecundissimus, pauperū procurator diligentissimus. Aduersitates omnes tanta uicit patiētia ut nunq̄ eum aliquis uiderit irascentem, audierit clamantem, ut malum pro malo reddentem, sed cogitatum suum iactans in dominū, dicebat cum apostolo: Si Deus pro nobis, quis contra nos?

CA. XXXVI.

Ernonis interea primi Zwerinēsis, sed Magnopolēsis tertij episcopi, cum & ille apostolus fuerit præcipuus Wandalorū, memoriā sine culpa, in rebus Wandalicis, præterire non possumus: Hic est ille, qui in gēte dure ceruicis, multas contumelias accēpit, & uerba expertus, non destitit ab opere pietatis: Cuius temporibus, Henricus Leo ex Angliā rediēs, sedem trāstulit de Mekelnburgo, quā nunc Magnopolim cōpacto ex Græco atq̄ Latino uocabulo, dixere: posuitq̄ in Zwerinum: Primus ergo hic est eius urbis antistes. Incredibile est memoratu, quātos pro Christo ptulerit labores, que subierit uitę pericula: Quoties ludibrio habit⁹ ad sacrificia demonū artatus est a barbaris: Ille tamē per Christū cōfortatus, culturas demonū eliminauit, lucos succidit, bonū certamē certauit, fidem non solū seruauit, sed mirifice in populo barbaro am

Archiep̄s
Bremēsis
eiectus.

Archiep̄s
ep̄m excōt̄
cauit.

Violatū
firmitas.

Virtutes ep̄i

Patiētia præ
cipua.

Berno War
dalorū ep̄s

Trāstulit se-
des in zweri-
num.

Henricus Leo
moritur.

Io. eps &
martyr.

Suffraganei
Bremensis.

Dissensio in
bellum.

Episcopi praesunt
exercitibus.

Episcopus captus
carceratur.

Euadit carce-
rem.

plificauit, & bono cursu consummas, indubitater ad coronam, & superne uocationis brauium peruenit. Erat autem annus post natum Christum & datam mundo salutem, MCLXXXV. Quo in tempore inclytus ille princeps, Henricus Leo, par multis regibus, post multos labores, quos tulit in plurima fortunae iactationem, in sua urbe Brunswico mortuus est, & sepultus in ecclesia Sancti Blasij. Bernoni autem in sua ecclesia successus est, Bruwardus, eiusdem ecclesie decanus secundus in Zwerinensi, sed in uniuersum, a prima sede quartus. Nam primum Iohannem, quem Adelbertus archiepiscopus Haburgensis constituit in Magnopoli episcopum, Wandali tumultuantes, & fidem renunciantes trucidarunt, & martyrem domino consecrarunt: Quem longo licet interuallo, post annos, LXXXIII, sequutus est in ea sede Euerhardus, ab Hartwico archiepiscopo constitutus: cum diu laborasset, & apud summum pontificem, & apud Imperatorem, antiquae legationis, quae sub Haburgensi uigebat titulo iura reparare. Frustratus autem, contendit studia ad reparandas sedes episcopales in Wadalia, dudum uacuas, ne archiepiscopalis sedes Bremensis omnino suffraganeis careret: In Aldenburgo Vicelinum, in Magnopoli Euerhardum, & in Raceburgo Euermodum constituens: cuius suo loco diximus, Ilfridum successorem.

CA. XXXVII.

Accesserat per ea tempora, Kanuto Danorum regi, & Ottoni marchioni de Brandeburgo dissensionis causa, super quibusdam Wandalię prouincijs: quibus causam supprimant annales: ex superioribus eam licet coniectare. Rex inter Niclotum, & Burewinum, fratruales dissidentes, arbiter factus, ditionem partiti, sibi seruans superioritatem in utrosque, quod Burewinum captiuum tenuisset, & Nicloto fauisset per Iarimarum. Eam rem non equo ferens animo Otto memorat, praesertim, quod Imperio Romano fidem deberet, noluit regem in Wadalis tenere ditionem. Rex ubi dissensio processit in bellum, classem suam mittit in Wadalia. Wernouia fluminis Rostockij urbem praeterlabitur in mare: eum inuectus, copias exponit in terram. Non aberat longe marchio cum agminibus suis: Rugiani autem Danis auxilia miserant. Iam inoleuerat apud Danos, ab Absolone nunc defuncto, ut episcopi praesentent exercitibus. Ergo Petrus Roschildensis episcopus, cancellarius, cum Durberno fratre copias regebat: Quadratis agminibus in se ibant: Collata manu fit pugna grauissima: Cadunt uicissim multi: Inter alios Durbernus, episcopi frater, agminum ductor: Ipse capit pontifex. Rex pugnae non aderat, in Mone consolidens. Victi Dani, ad mare refugiunt: In fuga capiuntur & cedunt plurimi: Episcopus duro carceri mancipatur, quem Otto multis uberiores sibi futurum sperabat, egritudine contraxit in carcere: eam autem simulam uero maiorem, orabat laxius haberi. Marchio indecorum sibi futurum ratus, si & captiuus, & episcopus in carcere suo moreretur, indulgenti coepit habere, sub custodia tamen. Ille autem custodi loquutus, eum permolliuit, ut accepta pecunia, cum illo profugeret: Ita carcerem euasit episcopus, eludens uictori suo, liberatorem suum, & pridem custodem, magnifice remunerans. Proxima bruma Otto in Wadalia Danis paratem renouauit exercitum: Adolphus illi Holsatig comes accessit, malo fato suo: Rugiaque insigni uastatione percurrissent, si in eum

modū durata glacies māssisset: Sed tñ cōtinentē terram, quę Iarimaro Ru
gię principi parebat, in qua opidum Tribuzes, omnimoda uastatione, gla
dio, & igne, deformabant. Quę res Adolpho nouorū initia prestitit labo
rū, ut iterū extorris fieret: Nam rex proxime ducebat ultra Eydorā. Sed
tum quidē tāta fuit Adolpho man⁹ auxiliaris, ut regē distineret, utq; infe
cto negotio rediret: Sed dilapso tum Adolphi exercitu, mēse Maio rediēs
rex, Adolphū iam auxilijs nō suffultū, eo perpulit: ut arcem Reynoldes
borg, clauē terre firmatā, in Eydora, regi permetteret: quā rex magis atq;
magis firmauit: Iam sine labore, quoties uellet, Holsatiā, & omnē Nordal
bingiam ingressurus. Tum uero comiti circa arcem Louēborg, laboratū
est: quam rem in Saxonia peregimus.

Opidū Tribuzes uastat

Arx Reynoldesborg regi pmittitur.

XXXVIII.

Vrewinus interea & Niclotus fratruelles, qui regi Danorū tum
parebāt, eius iussu expeditionē parauere in terram comitis Adol
phi de Dasse: Ea est in diocesi Hildesemēsi. Mirū quomō in tam
lōginquū, nisi, quia Burewin⁹, Saxones sibi fauentes habuit, propter uxo
rem, quā tenebat, & propter cōmune odiū in nomen Adolphi de Holsa
tia, & amicorū eius: Et collata manu, prim⁹ omniū Niclot⁹ princeps Kissi
norū, & Rostockij cadit: uir prudēs, & bon⁹ & qui meliore dign⁹ esset for
tuna. Tota illū luxit uicina Wandalia. Cognito tanti uiri occasu, alacrior
hostis insurgit: Sed & Wādalis calor incidit se in Teutonicos uindicādi:
Fit uersa preliū uice cedes in agmina Adolphi: Sine cōparatione plures ce
ciderūt de parte Adolphi. Tam acris erat stimulus uindicāde mortis Ni
cloti. Causa aut hui⁹ incursionis fuit, q; hic Adolphus, cū nepote suo Adol
pho Holsatię comite, nuper Thietmarsiam uastātes, percurrerūt: quę tum
Danicę parebat coronę. Deinde uero, qd in Dania dixim⁹ cum Adolph⁹
exut⁹ Holsatia, per ducē Sleswici, Waldemarū regis Danicę germanū fra
trē, se in Hāburgū fidā sibi urbē cōtulisset per brumā, cincta est obsidio
ne ducis: in cuius erat castris Burewinus Obotritorū princeps: Et cum co
mes, nec terra, nec mari posset elabi, uenit Adolphus in potestātē Walde
mari ducis, & in captiuitatē trahit per Holsatiā suā in Sleswicū miserabi
liter: Ibiq; pdurauit, donec omni Holsatia in manu regis posita, datis obsi
dibus, abiret ultra Albim, in antiquā, ditionē suā Scowenborg: nec est ul
tra reuersus unq; in Trāsalbinā. Iam omnis Holsatia, preter arcem Zege
berg, erat in manu ducis: Nam Waldemar⁹ omniū cōpos, per Holsatiam,
cum Hāburgū iam teneret cōtinuato uictorię cursu, Raceburgū, Gode
busch, Wittēburgū, se illi pmiserūt: Sola arx Louenborg remāsit in mani
bus fidelīū Adolphi. Tum se Waldemar⁹, cū uictore exercitu, Lubicā cō
tulit: Ciues cogitātes, qd res erat, defensorē se nullū respicere: conciuēs su
os estate pxima piscantes in Scania captos, Danicę regno se nulla ex parte
posse carere, pacti suorū relaxationē, & pristinarū obseruantīā consuetu
dinum, duci se, & per illum regi Danicę permiserunt.

Expeditio in comitem de Dasse.

Niclot⁹ cadit in bello.

Acris stimulus uindicāte

Thietmarsia Danis parer

Holsatia in manu regis

Lubicē regi Danorū se tradunt.

FINIT LIBER VI.